

STNINA PLAČANA V GOTOVINI.

9427
- 1. X. 1932

~~krat,~~ ~~prilog.~~

ŽENA IN DOM

10

Druga knjiga: «Kako vzgojim svojo deco» in
tretja knjiga: «Vzgoja za zakon» sta priloženi

Damski čevlji

z visoko peto za vsakdanje nošenje iz črne-
ga ali rjavega usnja

Din 145'—

Damski čevlji

z zaponko in v pums
obliki v modernih bar-
vah in iz laka, za je-
senske izprehode

Din 165'—

Damski čevlji

iz laka s črnim semi-
šem kombinirani, z vi-
soko ali polvisoko peto,
za večer in šetnjo

Din 195'—

Damski čevlji

v najnovejših modelih,
najmodernejše barve in
okusne oblike. Okrasili
smo jih s kombinacija-
mi raznih barv

Din 195'—

PRODAJALNE: Ljubljana, Ale-
ksandrova c. 2 in Miklošičeva c. 14 •
Kranj, Ivan Savnik — Celje, Kocenova ulica št. 2 —
Maribor, ogel Gosposke in Slovenske ulice in v vseh
večjih mestih v državi.

Gospodinje imajo mnogo
opravkov in hoje kljub modernim pro-
metnim sredstvom. Ranjene noge in
žulji so posledica slabih čevljev.
Vi potrebujete dobre čevlje.

Peko

Moški nizki čevlji

iz črnega ali rjavega
boksa s trpežnim us-
njenim podplatom

Din 165'—

Moški nizki čevlji

črni ali rjavi. Elegant-
nemu gospodu elegan-
ten čevlji

Din 195'—

Moški nizki čevlji

„Org. Goodyear Welt“
izdelava, iz črnega ali
rjavega boksa ali iz laka.
Eleganten, udoben če-
velj za odličnega go-
spoda

Din 245'—

Moški visoki čev-

lji, črni ali rjavi, prvo-
vrstno zgornje usnje in
1^a podplati

Din 165'—

Bogata

izbera vseh vrst
otroških čevljev!

ČE HOČETE, DA BO VAŠA DECA ZDRAVA
POTEM POMNITE, DA JE

3a otroke

Dr. Pirceva

SLADNA KAVA Z ZRNIH →

ZAHTEVAJTE JO PRI SVOJEM TRGOVCU!

Takile so zavitki pravih

domaćih izdelkov

jugoslovanske tvornice Dr. A. Oetkerja

Dr. A. Oetker-jev
vanilinov sladkor
za kuhinjo.

Ta zavitek nadomešča, da zadobi velik puding, krema, kolači ali 3 liter likerja prijeten vaniljev aroma.
Vsečina tega zavitka nadomešča 2 1 strove dober vanilije.

Doktor Oetker-jev
pecilni prašek
je najboljši!
Zakonito zaščiteno pod imenom
Backin

Bactamid
(nadomestek za jajca)
od Dr. Crata in Dr. Oetkerja
nadomešča moč za shranjevanje testa in barvo jajc; pojeva konicica tega praška vsebuje moč barve enega rumenjaka kakor tudi moč enega beljaka.
Bactamid se uporablja čisto vsaki moči, nati, jedi in pečilu, posebno omletam, žličnikom, rezancem, kroglicam, črnkoma, bobetjonom, kolačem, maslenicam in kreklenim testu, t.j. nekaj se sproti tepe, oblikuje in jo lahko prebavljivo.

Dr. Oetker-jev
PRIPOMOČEK
ZA
VKUHAVANJE
za gospodinjjo.

Vsebuje tega zavodka uporabljena po obostranskem navodilu, da s k vkuha-
nega sadja, žele, marmelade, sad-
nega sokova, kumaram in sičevem
stalnost in zabranj, niti kvarjale po
nisoobi ter kisanje.

Dr. Oetkerjevi šartilji kakor tudi pudlingi, kreme in drugi izdelki
se dobe v vseh trgovinah.

Jesenska sezija prihaja . . .

Obetajo se nam lepi dnevi. Zato potrebujete nove obleke. Izberite si iz naše velike zaloge zase in za svojo družino jesenske obleke, plašče, površnike, kostume. Blago naših izdelkov je iz prvovrstnih tvornic, fazona po slovitih pariških modelih, izdelava brezhibna, cena brez konkurence.

DRAGO GORUP & Co., Ljubljana

Miklošičeva cesta števil. 16/1. Hiša Del. tisk. (Bamberg).

Telefon 32-33.

NE ZANEMARJAJTE nega telesa.

O intimni toaleti ne govorimo radi. Vendar pa je za zdravje žene potrebno, da je poučena tudi o tem. Koliko neprijetnosti lahko izostane, če skrbite za dnevno izpiranje. Ne pozabite torej pri irigiranju na razkuževalno sredstvo

SANOFORM.

Navodila o pravilni uporabi so priložena vsaki steklenici. V vsaki lekarni in drogeriji ga dobite.

Lahko pa naročite Sanoform pri Chemotehni, d. z. o. z. v Ljubljani, Mestni trg št. 10 (Skabernetova hiša na dvorišču).

Originalne steklenice imajo znak:

Rekord

Manufaktura — perilo itd.

Na obroke!

L J U B L J A N A

Aleksandrova cesta števil. 8

M A R I B O R

Gregorčičeva ulica števil. 20

Sama
lepota
Vas ne
usposobi
za
praktično
življenje

Dandanes, ko se bje velika borba za kruh, ko vsa podjetja reducirajo manj sposobne moči, je strokovna izobrazba veliko bolj potrebna kakor v prejšnjih dobrih časih.

Za brezposelnost in slabo plačano delo ni kriv sedanj red v gospodarskem življenju, ampak vsak posameznik, ki ni sposoben stopiti pred gospodarja in zahtevati plačila, ker se pač zaveda, da ne zna toliko, da bi bil sposoben svoje zahteve podpreti z delom. Zato je nujno potrebno, da si razširi svoje duševno obzorje.

Vsaki pa ni mogoče hoditi v šole, si najeti v mestu stanovanje, plačevati hrano in šolnino itd., ker je prerezana na delo, s katerim si služi kruh.

Dopisna trgovska šola pošilja namreč vsa predavanja z vsemi navodili itd. svojim učencem na dom. Ti se bodo doma učili, delali naloge in jih pošiljali zopet v Ljubljano, kjer se bodo pregledale, popravljale in vrstile; tako bo vsakdo vedel, kje in zakaj se je zmotil.

Učili bodo prvovrstni strokovnjaki, profesorji, katerim je pouk poklic.

Začetek novih rednih tečajev Dopisne trgovske šole v Ljubljani:

- 1. oktobra: Zadrugi tečaj.
- 12. oktobra: Dvoletna trgovska šola.
- 12. oktobra: Pripravniki tečaj.

12. oktobra: Začetek tečajev za poljubne predmete v poljubnem predmetu po svobodni izbiri. Vpisnina za vsak predmet Din 50,—, učnina mesečno Din 40,—.

Vse potrebne knjige, formularje, kuverte, slovarje itd. dobe učenci poleg rednih predavanj brezplačno.

Revni dobe na odgovarjajočo prošnjo popust.

Moderen korepetitorij. Vse srednješolske predmete instruirajo strokovni profesorji. Uspeh z jamčen, noben študent naj ne pade. Honorar od Din 100,— mesečnih dalje. Revnim popust.

Informacije daje v svojih uradnih urah od 8. do 12. in od 2. do 6. pisarna Dopisne trgovske šole, Ljubljana, Pražakova 8/I.

Prevoze iz vseh jezikov in obratno, kakor tudi natipkanje in razmnoževanje vseh vrst poslovnih in zasebnih spisov posreduje Dopisna trgovska šola v Ljubljani, Pražakova 8/I.

Zahtevajte učne načrte in sprejemne pogoje v pisarni Dopisne trgovske šole, Ljubljana, Pražakova 8/I.

Ako Vam je prijetno

imeti za jesen lepo moderno, dobro in elegantno oblačilo, bodisi damsko ali moško, napravite isto kakor sto in sto drugih, nabavite blago v specialni trgovini

VELIKA IZBIRA
PRIJAZNA POSTREŽBA
NAJNIŽJE CENE

NOVAK, LJUBLJANA

KONGRESNI TRG ŠTEV. 15

(nasproti nunske cerkve)

Vzorke za damske plašče pošilja zunanjim naročnikom franko.

KROJNO UČILIŠČE

in modni atelje za damske obleke priporoča strokovno izprašana učiteljica. Uspeh zjamčen. Kroji po meri.

ROZA MEDVED, Mestni trg 24/I.

Ne samo topel, temveč tudi eleganten

mora biti Vaš žemper. Zato kupujte zase in za svojo družino vso pletenino pri producentu

MARRTINU MAHKOTI

Ljubljana VII. Celovška cesta šte. 44

Umetno trgovsko vrtnarstvo

Č E H

LJUBLJANA VII

Gasilska cesta št. 14

nudi za Vse svetnike raznovrstne aranžmaje, na primer košare, stojala, šopke, vence in raznobarvne porezane velikocvetne krizanteme.

JAVOR

LOGATEC - LJUBLJANA

Oglejte si našo stalno zalogo lepega, modernega pohištva na

Masarykovi cesti 12

**Če Vas postrežemo samo enkrat,
boste kupovali pri nas vedno!**

Krasna izvršitev po meri. Velika izbira krojev in
lepa zaloga blaga. Cene zelo zmerne!

Lepa izbira prvovrstnih okusnih damskih plaščev in
blaga. Plašči že od Din 230.— dalje. Obleke od
Din 210.— dalje.

V zalogi tudi angleško blago za gospode.

JOSIPINA — AVGUST

DAMSKI MODNI ATELJE I G L I Č DAMSKA KONFEKCIJA

LJUBLJANA, Tavčarjeva ulica št. 2

*Zelo sem vesel,
ko tako lepo
skrbiš zame.*

Sto in sto tisoč

moških je zadovoljnih,

če imajo nekoga, ki skrbi zanje, za njih red, za njih udobnost in za dobro hrano.

Nekaterim postreže skrbna roka matere, ki sinu že v očeh čita vse njegove želje. Nekaterim gospodinja sestra. Mnogo pa jih je poročenih. Ako zna žena pravilno gospodinjiti, ako žena popravi vsako hibo, ki možu ni všeč, ako zna žena poceni in dobro kuhati in če se zna ogniti malenkostnim prepirom, tedaj je tak zakon srečen in mož zadovoljen.

Pametna gospodinja se dá poučiti o vseh stvareh, ki se tičejo zakonskega življenja, zdravja, vzgoje, gospodinjstva, kuhe in ročnih del.

Če hočete praktično knjigo, jo dobite pri nas.

«Za pridne roke — šivanje»,
«Vzgoja za zakon»,
«Vzorna gospodinja»,
«Kako naj kuham»,
«Naše zdravje»,
«Postanek otroka in njegov razvoj»,
«Kako vzgojim svojo deco»
in «Gospodinjski koledar za leto 1933».

Za izbiri ene izmed zgoraj navedenih koristnih knjig je sedaj ugodna prilika. Posamezna knjiga stane 15 dinarjev. Pozneje bo stala knjiga 30 dinarjev.

Naročnice dobe letošnjih pet knjig za 37 dinarjev, dokler bo zaloga.

Zato naročite še danes.

•Odrežite

Uprava revije „Žena in dom“, Ljubljana, Dalmatinova ulica 10

Naročam letošnjih pet knjig za Din 37.—. Naročam posamezno knjigo* po znižani ceni:

«Vzgoja za zakon»	Din 15.—	«Postanek otroka in njegov razvoj»	Din 15.—
«Vzorna gospodinja»	„ 15.—	«Naše zdravje»	„ 15.—
«Kako naj kuham»	„ 15.—	«Kako vzgojim svojo deco»	„ 15.—
«Za pridne roke» (šivanje)	„ 15.—	«Gospodinjski koledar za leto 1933.»	„ 10.—

Pošljite mi položnico, da Vam nakažem denar.

Ime:

Bivališče: Zadnja pošta:

* Česar ne želite, prečrtajte!

Kaj mora vedeti vsaka naročnica?

1.) Ali ste že poravnali naročnino vsaj za eno četrtletje naprej? Naročnina za 12 številk «Žene in doma», 10 prilog in 5 knjig je letno Din 105.—.

2.) Ali ste že pridobili za «Ženo in dom» vsaj eno novo naročnico?

3.) Če založite položnico, dobite drugo na najbližjem poštnem uradu. Na takšno poštno položnico zapišite «Žena in dom, Ljubljana», in čekovno številko 15.490.

4.) Kadar se preselite ali kadar je Vaš naslov pomanjkljiv, nam to sporočite vselej 14 dni prej, preden izide list. Zapišite razločno svoj stari in novi naslov.

5.) Kadar katera naročnica do 10. vsakega meseca ne prejme lista ali knjige, naj to napiše na listek papirja in zapiše razločno svoje ime, natančni naslov in zadnjo pošto, potem pa naj vtakne listek v odprt ovitek. Na ovitek naj v desnem kotu, kjer je prostor za znamko, zapiše: «Reklamacija — poštnine prosto», sredi ovitka pa naš naslov. List je treba reklamirati v roku 14 dni, ker kasneje list poide. Knjigo priložimo vsem, razen nekaterim, ki jih niso plačale.

6.) Če list vrnete, sporočite z dopisnico, zakaj ste ga vrnili.

7.) Kadar naročate kroje ali pavze ročnih del, nakažite vselej tudi dotični znesek.

8.) Kadar hočete nasvetov ali iščete službo, priložite k vprašanju znamk v vrednosti 4 dinarjev.

9.) Kadar nam pišete ali nakazujete denar, zapišite vselej razločno natančni naslov in priimek.

10.) Spomnite se včasih s kakšnim majhnim zneskom našega tiskovnega sklada.

Kako vzgojim svojo deco / Vzgoja za zakon

Danes smo Vam priložili knjigo «Kako vzgojim svojo deco». To knjigo je spisala naša odlična sotrudnica gđc. Milica Stupanova, ki jo že vse poznate. Spisala jo je z veliko ljubeznijo in požrtvovalnostjo. Njej se imate zahvaliti, da ste dobile odlično knjigo, ki temeljito obravnava vse, kar je važno za sodobno vzgojo otrok. Pazljivo jo prečitajte večkrat, in ne samo enkrat, da bo Vam in Vašim otrokom v korist.

Pokažite jo tudi revnim materam, ki si te koristne knjige niso mogle naročiti.

Obenem s knjigo «Kako vzgojim svojo deco», smo priložili tudi knjigo R. Gerlinga «Vzgoja za zakon». V tej knjigi dobite veliko dobrih misli in navodil, kakšen naj bo Vaš odnos do moža, kakšne so Vaše pravice in dolžnosti in kaj je potrebno, da je zakon srečen.

Čitateljce, ki še niso nakazale Din 37— za knjige, naj to takoj store, ker bodo knjige kmalu pošle.

**z ODOL-om
si ohraniš
zobe zdrave
ter razkužuješ
ustno in vratno
duplino.**

Vprašujem

Odgovori na vprašanja v številu 9.

Ločitev zakona. Preden se odločite za ločitev, premislite dobro, ali so vzroki res taki, da je še edini izhod ločitev. Zaradi Vašega sinka bo odločilo sodišče. Če bo sodišče ugotovilo, da živi Vaš mož moralno, da je sposoben in da ima sredstva za vzgojo otroka, potem ni izključeno, da bo sodišče sina njemu prisodilo.

V tujino. Starši imajo gotovo tehten vzrok, da Vas ne pustijo v Beograd. Poizvedo naj, kakšni so ljudje, kjer ste dobili službo. Če bodo ugotovili, da ni za Vas nevarnosti, Vas bodo že pustili. Dokler niste polnoletni, ne morete v tujino brez pristanka staršev.

Ali je lepitičanje potrebno? Lepitičanje je vprašanje mode. Kakor se ne morejo žene navaditi, da bi nosile samo praktične obleke in prezirale modne predpise, prav tako se nekateri družabni krogi ne bodo odvadili šminke in pudra, če ne bo tega zahtevala moda.

Dediščina. Svetujte možu, naj rajši ostane uradnik in naj se ne vmešava v trgovino, posebno še, če je ne razume, ako noče izgubiti podedovanega denarja. Danes prede trda celo tistim, ki so trgovci po poklicu. Uradnik pa ima vendar stalno plačo, čeprav je majhna. Denar pa dobro naložite, ako si zgradite svoj dom.

Vprašanje

Kdo ima prav? Moj sinček je začel letos hoditi v šolo. Služkinje nimam. Pa sem si vendar našla urediti gospodinjstvo tako, da ne trpi popolnoma nič zaradi tega, ker spremim vsako jutro dečka v šolo in mu pomagam pri nalogah in pri učenju. Meni je to v veselje in zabavo. Mož se pa jezi, češ da ne delam prav, da s tem ne škodujem samo sebi, ampak še bolj otroku. Vsa leta najinega zakona sva se tako lepo razumela, da ni bilo nikdar prepira med nama. Sedaj pa to! V moževih očeh vidim, da njegova jeza ne izvira le iz trenutnega nerazpoloženja, ampak iz notranjega prepičanja. A jaz tega ne morem razumeti, kako bi moglo otroku škodovati, kar storim zanj iz ljubezni. Ljubim moža in ljubim otroka. Obema želim le dobro. Oba sta moja sreča. Kaj naj storim, da bo prav za vse?

Marta K.

Odgovor: Z vstopom v šolo prične za otroka nova življenjska doba. Kar za ves dopoldan mora od doma, od matere, okoli katere se je doslej sukal od jutra do večera. Učiti se mora in pisati naloge. To je za vsako mater najugodnejša prilika, da vzbudi v svojem otroku čut odgovornosti in dolžnosti. To niti ni tako težko, kakor mislijo nekatere. Le prav je treba pričeti in ob pravem času. Tako lepi so še dnevi. Solnce sije in na dvorišču se igrajo sosedovi otroci ter vabijo in kličejo. Tedaj naj mati otroku lepo razloži, da sedaj ni več majhen, da je že šolar in da ima kot tak dolžnosti, prav tako, kakor jih ima oče in vsi drugi odrasli ljudje. Imeti nekaj skupnega z očetom, z odraslimi sploh, pa je otroku, zlasti dečku, nekaj prav posebno mikavnega. Zato ne bo videl v tej dolžnosti bremena, marveč izpolnjeno željo, da bi bil v nečem enak očetu in da lahko pokaže svoje sposobnosti. Ponosen bo na svoje delo in ga bo opravljal z veseljem in zanosom. Uspeh dela pa bo dvignil njegovo samozavest in utrdil v njem vero in zaupanje vase. Ta samozavest pa je najtrdnjši temelj za srečo in uspeh v bodočem življenju.

Otroku, kateremu pomaga mati, pa je tuj ta dviga-joči občutek doseženega uspeha. V prvem trenotku je pač vesel dobrega reda, ki ga je dobil, kmalu pa se

Ti ODGOVARJAJ

zave, da ga ni zaslužil čisto sam, da mu je pomagala mama. In če se potem njegova prošnja, da bi se učil in delal naloge sam, zavrne, češ, «saj ne boš znal napraviti sam», se sčasoma ubije v njem čut zmožnosti in samozavesti. Nesamostojen postane in mlačen za uspehe kakor tudi za neuspehe.

Žalostne posledice tega zagrešenega ravnanja se pokažejo, če se v rodbini izpremene razmere, da materi ni več mogoče posvečati otroku po cele ure svojega časa. Isto je tudi tam, kjer menijo starši, da otroka, čim doseže 10. ali 12. leto, lahko prepuste samemu sebi, češ da je v tej starosti že toliko resen in pameten, da bo vršil svoje dolžnosti tudi brez tuje pomoči. Tedaj pa otrok, doslej vaje delati vse le na opomin in ob zaslombi matere, navadno odpove. Pokažejo se nazadovanje in prvi neuspehi. Starši pa tarnajo nad «tem nesrečnim otrokom» in nad strogimi profesorji. Povsod iščejo krivde, le pri sebi ne.

Zato, ljuba gospa, le pustite otroka, da se uči in dela naloge sam. Pomagajte mu le, kadar česa ne razume in če Vas za to poprosi. Tudi spremljati ga ni treba. Opozorite ga le na nevarnosti, katerim se izpostavlja, če leta razposajeno ali raztreseno preko cest in trgov. Povejte mu, da si lahko zlomi nogo in da potem ne bo mogel na izlete in da se tudi ne bo mogel smučati. Škodoval bo sebi, Vam pa prizadejal žalost in skrb. Opozorite ga tudi na to, da ne bo postajal iz šole grede, ampak da naj hodi naravnost domov. Vsega tega pa ne izkušajte doseči z grožnjo: «Tepen boš!» Vse drugače bo delovalo nanj, če mu lepo poveste, kako Vas skrbi, če ga ni o pravem času domov. Ponosen bo na to, da skrbite zanj in da je v njegovi moči, da Vas obvaruje te skrbi. Brez sramu bo to povedal svojim tovarišem, če ga bodo zadrževali. Medtem ko bi jim nikdar ne priznal, da mora domov, ker bo sicer tepen. Zavedajte se tudi tega, da Vam ne bo mogoče otroka vedno spremljati. Čim prej se nauči previdnosti in pazljivosti, tem bolje zanj. S spremljevanjem ga vrhu tega še izpostavite sramoti, da se mu bodo sošolci posmehovali in ga dražili z «Malim, ki niti sam v šolo ne zna».

Svoj prosti čas uporabite v to, da prebirate vzgojne in druge knjige. Iz njih boste črpali marsikaj, kar bo Vašim dragim v mnogo večjo korist, kakor je trenutna pomoč pri izpolnjevanju vsakdanjih obveznosti.

Skrbite tudi za svoje zdravje, da ostanete zdravi in čvrsti, da boste svojim dragim lahko v oporo tudi v poznejših letih, ko bodo imeli morda prenašati vsa druga bremena kakor sedaj. Rija Podkrajškova.

Službo iščem za naše naročnice:

- 860 za 5 šiviljskih pomočnic,
- 861 za 1 pletiljo (nogavice, jopice),
- 862 za 3 blagajničarke,
- 863 za 4 kontoristke,
- 864 za 2 vzgojiteljici,
- 865 za 2 gospodinjski pomočnici,
- 866 za 3 kuharice ali sobarice,
- 867 za 1 natakario,
- 868 za 1 šoferja.

Mrčes v stanovanju se zanesljivo odpravi samo s plinom. Obrnite se na Higienski zavod v Ljubljani, ki izvršuje taka čiščenja.

Ponovno opozorilo. Na vprašanja o ženskih zadevah odgovarjamo samo s pismom. Na nepodpisana intimna vprašanja ne moremo odgovarjati.

ŽENA IN DOM

Letnik III.

V Ljubljani, dne 1. oktobra 1932.

Štev. 10.

Gustav Strniša:

J e s e n

Jera je močna in silna. Nikogar se ne boji, še hlapca Domna je nekoč treščila ob tla. Fant je od sramu zardel in se zaklel, da se bo nadnje znosil.

Domen je bil nekam vase zakrknjen človek, njegove male, sive oči niso prav nič dobrega obetale.

Jera se mu je pa smejala. Sunila ga je v bok in mu rekla:

«Saj te je vrgla tvoja nerodnost! Tak velikan me boš vendar položil na tla kakor igračo, ako bi se ti bila pustila, da bi me bil pošteno objel okoli pasu. Ampak pri meni si naletel na pravo, od strani sem te, in sam nisi bil pripravljen, ko sem te zasukala in si že ležal na tleh!»

Domen tistega govorjenja še poslušal ni. Grdo je dekleta pogledal in odšel v hlev.

Pa se je res nad Jero znosil, in še kako! Počasi se ji je splazil v srce, da še sama ni vedela, kdaj se je zagledala vanj.

Dobro ji je znal pihati na dušo. Kar čudila se je, tako lepo ji je govoril, dokler je ni popolnoma zamrežil.

Ona je trpela. Bala se je in trepetala, saj je vedela, da ni več sama.

Hlapec se je pa norčeval:

«Vidiš, pa sem le močnejši! Pošteno sem se znosil nad teboj!»

Pogledala ga je in kar razumeti ga ni mogla.

On je pa omenil:

«Le glej me! Ali misliš, da boš res pometala z Domnom kakor s kakšno cunjo. S prvim odpovem službo. Ti pa delaj, kar hočeš! Bab ne mara, najmanj pa še tebe!»

Zasukal se je in odšel.

Odslej je hodila Jera vsa zamišljena po hiši. Kaj naj stori? Ali naj prizna gospodinji? Skrb ji je legla na srce. Bala se je trenutka, ko bodo gospodarjevi sami opazili in bo morala z besedo na dan.

Na vrtu so dozorela jabolka.

«Jera, v drevo pojdi jabolka trgati!» ji je ukazala gospodinja.

In Jera je pristavila lestvo in splezala na jablan. Med trganjem jabolk je ves čas premišljevala:

«Kaj naj storim? Kako naj ravnam? Jablan rodi svoj sad. Človek ga je vesel. Pokrepča se z jabolkom in hvaležen je drevesu, ki ga je rodilo. Domača žival rodi mladičke. Ljudje se jih vzra-

doste in pomagajo materi. Jaz pa, človek, ženska siročna, ne vem kaj storiti.»

Počasi je segala po živordeče sadeže, a njene misli so se vrstile kakor blisk in nemirno butale ob stene njenega srca ter jo vznemirjale.

Stopila je na debelo vejo sredi drevesne krošnje. Vsa je bila zakrita med zelenjem in sadjem. Ko je tako gledala okoli sebe in obirala jabolka, se je hipoma spomnila:

«Še više splezam. Na tenko vejo stopim, da se bo prelomila pod menoj. Jaz bom pa padla na tla, kjer bom obležala mrtva.»

Spet je segla po jabolku in ga pogledala. Bilo je veliko, temnordeče. Spomnila se je:

«Drevo se bo streslo pod mojo težo. Z menoj se bodo usula na tla jabolka, ki bodo obležala okoli mene in v moji krvi. Dozorela sem, kakor ta jablan, a sadu ne smem dati, ker bom prekleta, če ga dam. Službo bom izgubila, z otrokom bom morala sama po svetu. Kam naj zatavam? Kaj naj storim? Da, da, samo še smrt me bo rešila!»

Jeri je pri srcu mučno, da bi zakričala. Urneje sega po jabolkih in jih hlastno meče v košaro. «Ali ni prav tako s človekom?» se spomni. «Ali ni tale Domen tako odtrgal mojega srca? Mirno je bilo, veselo in zdravo. Pa je segel in ga odtrgal. Ni ga vzel, da bi okušal njegov slaj, treščil ga je v blato in ga steptal. Zdaj se pa še norčuje.» Stopila je še za vejo više, ki se je močno zazibala pod njeno težo. Nič več ni trgala jabolk. Skozi vejevje se je ozrla po vasi, kakor bi se poslavljala.

Pa se je nasmehnila v daljavi na griču z zarjo oblita slamnata streha Špeline koče, ki je bila vaška padarica in so ji vsi pripisovali veliko modrost.

Utopljenču je dobra vsaka vejica. Jera se je že spomnila:

«Ne smem se ubiti! Še k Špeli stopim. Moja birmanska botra je. Že zdavnaj je nisem videla, ker nekam boleha. Morda mi bo ona pomagala.»

Kar nepričakovano ji je odleglo. Spet je segla po jabolku in mislila na Domna in na Špelo. Ko je bila košara že tretjič polna, je odšla Jera z drevesa.

*

Špela je sedela na nizki pručki in lupila krompir. Zagledala je Jero in že je pokazala svoje prazne dlesne:

«No, vendar te je prineslo! Čudno se mi je zdelo, da te sploh ni blizu. Menda imaš smolo s

tistim svojim Domnom, vsaj slišala sem nekaj takega.»

«Botra! Nesrečna sem, premotil me je.»

«Tako? In zdaj se šele spomniš name? O, ti prešmentan deklič ti! Ali veš, da je po toči zviniti prepozno?»

«Botra! Tako rada bi imela otroka, a sramote se bojim. Lahko bi bilo vse drugače. Vedno mi je obetal, da se vzameva. Zdaj se mi pa smeje.»

«Poglej tiče! Moški skrbi za rod in je gospodar. In prav tako je z ljudmi! Možje so gospodarji. A ti morajo biti res pravi ljudje! Če mož ni pravi mož, ni vreden svoje gospodarske časti!

Veliko zakonov poznam, kjer je žena pravi čas spoznala, da ima šlevo za moža. Ker je bila močna, je vzela sama vajeti v roke in šlo je, kar bi sicer vse propadlo.

To ti zato pripovedujem, ker poznam vse Domnove ljudi. Ti ga nisi prav prijela. To je močen fant, a podjarmiti ga je treba. Pač niso vsi moški enaki. Njegov oče je bil pravi nepridiprav, ki je ženo samo mučil, ker se mu ni znala postaviti po robu. In to je tisto!

Zakaj nisi prej prišla? Take tiče je treba pošteno prijeti! Zdaj bo težje. Dvomim, če mu je še kaj za tebe.

No poizkusi pa vendarle! Povsod se ga ogibaj! Opaziti mora, da ga sploh ne maraš in da se ne oziraš več po njem. Pokaži mu zaničevanje, če ga imaš še tako rada! Tisto, kar človek lahko doseže, najrajši prezre! To je že stara storija!

Jera je morala botri obljubiti, da bo kmalu spet prišla in ji sporočila, če bo kaj dosegla. Pomirjena se je napotila domov.

Ko je drugi dan gnal Domen konja napajat, mu je prišla Jera nasproti. Ko ga je zagledala, se mu je v velikem ovinku ognila in ga niti pogledala ni. Prej se mu je vedno izkušala približati in ga pregovoriti. Zdaj se je pa nepričakovano izpremenila. To ga je opozorilo nanjo.

V nedeljo je govorila od maše grede s sosedovim Janezom, ki je že nekoč škilil za njo. Tudi to je opazil Domen in kar nekaj prav mu ni bilo. Pa je zamahnil z roko:

«Naj počenja, kar hoče, ta prismoda!»

Vendar je spoznal, da mu ni vseeno. Ko sta bila popoldne pri južini sama, jo je nekaj ogovarjal, ona ga je pa samo prezirljivo pogledala in mu niti odgovorila ni.

Nehote se je pričel izpraševati:

«Kaj je z njo in kaj je z menoj, da sploh še mislim nanjo?»

Jera pa je ostala trdna. Zaman se ji je Domen poizkušal približati.

Ko je minil mesec, se niti spomnil ni, da bi službo odpovedal. Ne, ne, Jere ni hotel kar tako zapustiti.

In potem je pričel vedno bolj laziti za njo. Ona se ga je ogibala. Ko je opazil, da hodi k botri Špeli, je šel enkrat tudi sam k starki in jo vprašal, kako da se je Jera tako izpremenila in da ga več ne mara.

Špela je skomignila z ramami:

«Kakor si si postlal, tako pa počivaj! Dobila sem ji že drugo službo in kmalu pojde. Otroka bom pa oddala jaz kam v rejo. Bom že gledala, da ne boš nikoli videl ne nje ne deteta. To je moja skrb.»

Zdaj je kar bruhnilo iz njega:

«Ne bodite vendar taki! Ali ste se vsi zakleli zoper mene? Poglejte! Po materi sem podedoval kos travnika. Nekaj denarja imam. Jera ima nekaj dote. Bajto bi si postavila in nekaj sveta dokupila. Pričel bom delati pri železnici, ki jo prično spomladi graditi. Kaj ko bi se z Jero vzela?»

«Ne vem, če bo kaj kruha iz te moke?» je poldvomila botra. «Z dekletom nisi znal ravnati. Zdaj se je pa izpametovala. Tudi se že nekdo drug zanima zanjo, čeprav ve, da je tako... On je ne obsoja in se ne norčuje iz nje, kakor ti, čeprav bo otrok tvoj. Pa kaj? Ona nikogar ne mara. Proč si želi, daleč proč.»

«Pomagajte mi, da se vse poravnal! Hvaležen vam bom!» prosjači Domen okoli botre, ki bi najrajši veselo zavriskala. Njemu pa odvrne:

«Govorila bom z njo, ker si tako siten. Pa pridi v nedeljo popoldan k meni! Izkušala jo bom pridržati. Morda se bo dala omehčati. Pa da ji ne boš prej kaj otrebežljaj!»

«Kako, saj me še pogleda ne?»

In v nedeljo sta se res videla pri botri. Jera izpočetka ni marala kar nič slišati. Še na botro je bila huda in zbežati je hotela. Nazadnje se ji je pa krepki Domen, ki je stal tam ves znojen in si ni vedel pomagati, vendar zasmilil in privolila je, da se vzameta.

Pri Domnovih je vendarle gospodar mož sam, kajti priden in pameten človek je in Jera je z njim srečna.

Kadar obira mlada gospodinja jabolka, se pač vedno spomni tiste nesrečne jeseni, ko si je hotela končati življenje. Ljubeče polaga lepe, rdeče sode v košaro, kakor bi bilo res vsako jabolko rdeče živo srce.

Maksa Samsova: **Jesenska dekliška**

*Ko so spomladi rože cvele —
tam v vrtu stal je in dejal:
— «Vse rože bodo ti zvenele —
ljubezni moje žar ostal...»*

*Pozabil je besede spoje —
glasno zdaj vriska čez gore —
a razdeljeno pa na dvoje
je pustil deklici srce...*

*Z dreves rumeno listje pada —
na vrtu vene rožmarin...
Ostal je tebi, deva mlada,
za vedno v srcu nanj spomin!...*

Ina Slokanova:

Dve sliki iz bele hiše

Bela je hiša, bele so sobe, bele postelje in bela je bolečina, ki jo dan na dan vpijajo stene in glušijo s svojimi kamenitimi grudmi, — bela je bolečina porodnic...

Fantek je...

Po šest postelj je v vsaki sobi.

Iz šestih blazin se smehla šest trudnih, bledih obrazov. V kotu sobe je šest belih zibelk. Šest tenkih glaskov vrešči neprestano.

Mira stiska k sebi drobno rožnato kepico, ki je ponoči prišla na svet. Nestrpna je, tako silno nestrpna. Pogled ji bega s stene na steno, se ustavlja zdaj na Križanem, zdaj na oknu, skozi katero motno mežika pomlad.

Ah, da bi bila že ena ura, da bi že prišli — mož, mama, sestra in vsi sorodniki, prijatelji in znanci, vsi, vsi, da bi jim pokazala svojega prvo-rojenca, ki je tako lep, tako krepek, ki ne joka, ampak vriska, poje. Najrajši bi planila iz postelje, stekla na ulico in ga pokazala vsem: vidite, kako je lep in kako je moj, moj!

Že trikrat je vprašala usmiljenko, koliko je ura, in trikrat je čula odgovor, naj potrpi še malo, saj manjka do ure obiskov komaj še trideset minut.

Naj potrpi! Lahko je to reči usmiljenki, ki ni bila nikoli mati. Toda ona je dala življenje krepkemu, lepemu dečku, kako naj nosi to najslajšo, najlepšo skrivnost — še pol ure sama?

Končno — končno!

Vrata so se odprla. Mlad mož s šopkom rdečih nagljev je vstopil in se smehljaj. Že od strežnice je izvedel, da ima sina. Vendar se je počasi, s strahom bližal postelji, kakor da še vedno prav ne verjame vesele vesti.

— Lujo, Lujo!

Mira je iztegnila roki proti njemu, kolikor je mogla, solze radosti so ji napolnile oči:

— Fantek je!

In potem je prišla mama, prihajali so sorodniki, prijatelji in znanci, Mira se je smehljala in vsakemu ponavljala eno:

— Fantek je! In tako lep, tako krepek. Poslušajte, kako joka, kar vriska.

— Pa si morala precej trpeti? se je domislila mama.

Mira je pomolčala in pomislila. Končno je prikimala:

— Da, trije zdravniki in štiri babice so bili pri moji postelji. Tudi majhna operacija je bila potrebna. Precej bolečin me je stal, je pa zato tudi cel junaček.

Zopet so se odprla vrata. Nova obiskovalka je stisnila Miri roko. In Mira se je zopet smehljala in kazala dete:

— Vidiš ga, fantek je!

— Kako je ljubeč!

— Kajne? Ali se ne zdi tudi tebi, da je čisto njemu podoben? Zato bo tudi njegovo ime dobil. Takoj ko sem ga zagledala, sem rekla zdravnikom, da bo Lujo, kakor očka. Kar smejali so se mi.

Ljubeče je pogledala moža, ki se ji je smehljaj in ji nežno gladil roko.

Ob postelji so goreli naglji in nemo govorili o najvišji, najslajši sreči...

Dvojčka.

Visok, slok, rahlo osivel, v posvaljkani obleki, je počasi in nerodno stopal po stopnicah. Hrbet se mu je krivil, kakor da ima v prsih kos svinca, ki ga teži in vleče k tlom.

Ko je prispel v prvo nadstropje, je postal in zastmel v vrsto vrat. Strežnica je prihitela mimo. Snel je klobuk in jo plaho poklical.

— Oprostite, ali bi mi lahko povedali, kje leži Ana Trpinova in kako je z njo?

— O seveda, včeraj je dobila dvojčka, dečka in deklico. Prav krepka in ljubka sta, da ju je veselje pogledati. Vi ste mož, kajne? Lahko ste ju veseli. Tam na desni, v sobi št. 4 leži.

Sloki mož se je vzravnaval, na razorano čelo sta se mu začrtali dve novi gubi, nič ni rekel, samo vzdihnil je sam pri sebi:

— Siromačka! Kaj bosta jedla, saj še onih sedem doma strada!

Ana je ležala pri oknu. Velike oči so žarele iz voščenorumenega obraza kakor dva kosa žarečega oglja.

Pristopil je k postelji in jo nerodno pogladil po laseh.

— Kako je, Ana?

Bolno se je nasmehnila in iztegnila roko proti otroški posteljici:

— Saj vidiš.

Sklonil se je nad drobni, rdečkasti stvarci, ki sta enakomerno sopli in sanjali. O čem? O nebesih in angelcih? Sirotka! Solza mu je kanila na belo blazinic.

— Kako je doma, je zaskrbelo ženo, ali so vsi zdravi?

Molče je prikimala.

— In siti?

— Saj veš...

— Ah, gotovo so lačni, pa mi nočeš povedati. Ali je gospa Skalarjeva dala mleko?

— Seveda ga je. Ana, ne razburjaj se, da se ne razboliš, saj veš, kako težko te čakamo doma.

— Ona je tako dobra, se je pomirila bolnica.

— Dobra, da, je prikimal in si mislil z grenkobo: o, da bi ti vedela, draga, kako je dobra Skalarica. Do zadnjega trenutka si ji garala, da si prislužila tisto bore hrane za otroke, a ko si omagala, je minila tudi Skalarčina dobrotljivost. Trikrat je šla k njej Anica in trikrat se je vrnila s prazno kanglico.

Žena je poizvedovala dalje:

— In delo? Si kaj dobil?

Nasmehnil se je v zadregi.

— Za zdaj še ne. Obljubljeno pa mi je. Čez dva meseca, če bo prazno.

— Če bo prazno, že pol leta ti tako obetajo. Kaj bo? Saj sem garala, da sem se zgrudila, pa smo bili še vedno vsi lačni in raztrgani. In sedaj še ta dva črviča. Morala bi jih dojeti, kdo bo pa potem delal, če bom doma. Od lakote bomo pomrli. Moj bog! Mati sem jima, rada ju imam, pa moram želeči, da bi umrla.

— Ana, ne govori tako. Kar grem, da se ne boš razburjala. Potolaži se, če sva jih doslej redila sedem, bova pa še ta dva. Se bo že kaj dobilo. Bo že kako, bo že...

Ko je odhajal, je bil še bolj sklonjen. Svinec v prsih je postal težji in ga je še bolj tiščal k tlom. Noge so mu bile nerodne, vse odrevenele, da se je na stopnicah opotekel.

— Glej, ta je pa kar pijan od veselja, ker ima dvojčka, se je zasmejala strežnica in ga pokazala tovarišici.

Ni se okrenil, ni je čul. Stopal je dalje, dalje, in sam ni vedel, kdaj in kako je prišel na cesto...

*

Bela je hiša in bele so bolečine, ki jih skriva v svojih kamenitih grudih. Bolečine najslajše skrivnosti, najvišje sreče, a so med njimi tudi nekatere trpke in črne. A belih je več in hiša je bela, zato so malokomu znane one druge, črne. Saj prava bolečina je nema. Samo tisti ve zanjo, ki jo nosi in ki je nikoli ne more razodeti drugemu, ker ni besed, s katerimi bi jo izrazil...

Ivan Albrecht:

Interieur

Gospod Maksim Zavojšek je zasebni uradnik in član mnogoterih društev, hkratu zakonski mož in družinski oče, vrhu tega še politik in javen delavec, izkratka oseba, ki je žarišče in središče svojega sveta. Pri nekaj društvih je odbornik in mu požro pogoste seje za čudo mnogo časa, a s časom zdrkne marsikak kovaček in se jih nabere teh pobeglih bankovčkov do sredi meseca toliko, da je gospa Zavojškova po petnajstem vedno nerвозna in zadirčna. Razne slabosti jo obhajajo in tudi migrena jo pogosto muči, da včasih pozabi, kdaj je možu treba sveže srajce, in čisto izpregleda, kdaj mu od navdušenja kje odleti gumb. Tedaj se gospod Maksim Zavojšek iz prostrane arene javnega udejstvovanja poniža v tihi kotiček podrobnega dela in začne:

— Veš kaj, Marta, to je pa že preveč! Poleg vsega dela naj si še gumbе šivam!

— Kakor meniš! Jaz ti jih nimam s čim!

— Kakor da ni v trgovinah dovolj sukanca na prodaj!

— Za kogar je! se obregne gospa Marta in začne tožiti o migreni. Kakor za nameček omenja vmes, da je kredit v trgovini že davno izčrpan in prekoračen. Maksi je poslovodja celo zabrusil, da ne da na up niti ene šivanke več, dokler ne bo stari dolg poravnal. Tako ni samo v špeceriji, ampak povsod.

Gospod Martin Zavojšek izboči prsi in namršči obrvi ter skomigne z rameni, češ:

«Kako naj govorim s teboj, ko ne razumeš, kaj se pravi: javni delavec?! Ne razumeš — in konec!

Gospa Marta stisne ustna. V očeh ji žari, bogve, srd ali žalost? Oboje morda, morda pa tudi le uporen obup. Nemo obrne možu hrbet in odide k otrokom.

— Grozno! pravi gospod Martin Zavojšek in odkoraka v kavarno. Saj res! Nocoj je odborova seja «Društva za zaščito etosa v umetnosti». Skoraj bi bil pozabil!

Seve, človek ima toliko skrbi...

Strahote bodoče vojne.

Na desni strani vidimo podobo matere božje, ki previja Jezusa. Na levi strani pa vidimo sliko, kako bo mati previjala dete, kadar bo bodoča vojna.

Danski pisatelj Holger Drachmann je letoval v Trbižu in tam napisal to povestico.

Moj prijatelj, okrajni zdravnik, je bil obenem železniški zdravnik in je imel kakor tak stalne stike z revnimi ljudmi po ozkih dolinah in hribih.

Neki dan je prišel k meni in me ogovoril: «Lej, brzojavili so pome — to je tretja postaja odtod. Od tamkaj je najlepši pogled na Triglav. To ti je divna pokrajina. Težko srečaš tam živo dušo... Ali bi šel z menoj?»

«Pa ne da bi bil Triglav zbolel?» sem se pošalil.

Triglav je najpustejši in najstrmejši vrh v vsem tem pogorju, ki se vleče z južne koroške strani na Kranjsko, kjer prebivajo Slovenci in kjer je toliko pravljic in romantike, a bore malo prebivalcev in domačij.

Pa sem naglo zasukal šaljivi svoj govor v drugo smer. Zdravnik se je držal resno. To vam je bil dober človek in je imel mehko srce; ljubil je naravo, kozarec vina, cvetlice, ptice in pa otroke — in ravno tedaj je povozil jutrnji vlak na ozki progi med golimi skalami otroka nekega železniškega čuvaja.

Odpeljala sva se z opoldanskim vlakom. Najprej se je pognal vlak čez prepad reke Ziljice in nato skozi tunele, zaseke in zavinke, kjer tudi najpazljivejši strojevodja ne more prodreti z očmi za skaline. In ko smo ropotaje hiteli mimo čuvajnic, mimo črno- in belolasih čuvajev, stoječih v ozkem prostoru med tirom in prepodom, se nisem mogel ubraniti misli, koliko je imela «milostljiva» previdnost tukaj dela, da bi ohranila te siromake pri življenju. Očetje so stali negibno kakor kipi z rdečimi praporčki v rokah na svojem mestu, in mogli smo videti matere, zaposlene po kuhinjah ali pri otrocih.

K neki taki hišici sva prišla, ko se je vlak ustavil in sva izstopila iz toplega kupeja, kjer sva se komaj malo pomenila. Divje skalovje je žarelo v solnčnem svitu; vse se je peklo in težko oddihalo v opoldanski tišini; v ozki dolini je bilo slišati samo odmev vlaka, ki je zopet drevil dalje; a v daljavi je molil v nebo svoje tri vrhove Triglav, zamišljen v svoje lastno veličanstvo, dostopen le lovčemu kozorogov in čilim planincem.

Pogovorili smo se nekoliko z očetom. Sneg in nočni dež je zarezal brazde v njegovo obličje, čez dan ga je pa palilo solnce. Resno, enolično, dolžnosti polno živ-

ljenje mu je bilo vtisnjeno v lice. Samo prav pozornemu pogledu niso ušli slabi tresljaji ustnic, ko je v pretrganih stavkih odgovarjal na najnujnejša zdravnikova vprašanja. Med vrati je stala kopica otrok — bilo jih je šest ali sedem. Ob prihodu obeh tujcev so imeli vsi eno roko v ustih, drugo pa na hrbtu. V kuhinji pri ognjišču je sedela mati. Sklanjala je glavo nad najmlajšim otrokom, ki ga je imela še pri prsih. Ko smo vstopili, se je vzravnila. Obličje ji je bilo splahnjeno od joka zaradi umrle deklice in od skrbi za družinico. Pokazala je vrata v sobo — in se je spet sklonila nad dojenčkom. Zdravnik je vstopil. Jaz sem ostal v prednji sobi.

Otroci so se postavili okoli mene in so bili jako boječi. Podoba je bila, da razen najstarejše deklice niso dobro vedeli, kaj se je prav za prav zgodilo ali vsaj kaj se notri godi. Tem tesnobneje sem pa jaz pazil na vsak glas, ki bi se začul od tam. Skoraj sem si očital, da sem od radovednosti — ali kako naj rečem — stopil v sobo, kamor je sodil samo zdravnik. Izpregovoril sem samo nekaj besed k ženi; ali ta je le odkimala. Razdelil sem med otroke nekaj drobiža, nakar so hitro izginili skozi vrata in jih pustili odprta, da sem videl silno lepo pokrajino v solnčnem svitu s temnimi sencami, kakor sliko v okviru.

Opazil sem, da je šel psiček temne barve s pristrizanimi ušesi za zdravnikom v sosedno sobo. Ko se je zdravnik vrnil, je bil brez kužka. Povedal mi je po latinsko: Deklica je mrtva. Žena je vstala in debelo gledala vanj. Zašepetal ji je nekaj v koroškem narečju, ki sem ga le malo razumel. Zagnala je krčevit jok, otiraje si oči s plenici, v katere je bil zavit dojenček. Prijazno jo je pogladil — takšen je bil zmeraj — po glavi ter jo začel tolažiti, da je za otroka tam notri že preskrbljeno, da gotovo ni sirotica dolgo trpela — da ji je ostala še cela kopica otrok — naj se torej ne žalosti — kaj takega ji je povedal.

Jasno je bilo, da ima dober namen. Žena bi se bila rada nasmehnila, pa se je zjokala. In nato sta stopila oba — zdravnik in ona v sobo. Jaz sem medtem premišljeval o materinskem srcu, v katerem je dovolj prostora za vse otroke — in o utehi, kakršno naj bi nudil tako dober človek, kakor je bil zdravnik.

Morala sva ostati na mestu še nekaj ur in čakati na popoldanski vlak, ki naju je imel odpeljati nazaj. In tako sem bil ob tem majhnem dogodku v veliki naravi privezan na te uboge ljudi. Na povratku sva se zdravnik in jaz dogovorila, da pojdeva pojutrišnjem na dekličin pogreb. In medtem ko sva si prižigala smotke, kakor bi hotela nekaj od sebe odpihati — mi je pravil prijatelj v mehki avstrijski nemščini: «Ali si opazil psička? — No, vidiš, ko sem stal nad otrokom in ga preiskoval...»

«Pusti to popisovanje,» sem ga prosil.

«Kakor ti drago!... Pretresli so se ji možgani, da je nezavestna obležala. Ko tu tako stojim, se psiček privije k meni, žalostno zacvili ter mi začne lizati kri z rok ter deklici z glave. Ni se dal odpoditi. Ostal je na postelji, cvilil in lizal kri... Žena mi je pravila, da je psiček njihov in da je bil najrajši pri tej deklici. Za druge otroke se ni dosti zmenil. Prvi je pritekel k očetu in ga opozoril na nesrečo... Ubogi psiček! No, ali veš, kako jaz sodim o živalih!»

Dobro sem vedel. In tako sva prišla domov, odkoder sva krenila k staremu gostilničarju, da poplakneva ta dogodek s čašo dobrega vina.

Zjutraj sva se odpeljala na pogreb. Skale so štrlele kakor mrtve v polkrogu okoli nas. Kapelica z obzidanim

Zvest tovariš.

pokopališčem je samevala kakih tisoč čevljev nad čuvajnico. Bila je skoraj skrita med čermi. Zdaj pa zdaj je potegnil vlažen veter in pršilo nama je v obraz. Midva pa sva korakala s palico v roki po grampasti stezi. Temnosivi oblaki so se valili po strmih triglavskem pobočju in kmalu so bili vrhovi pokriti s snegom. Mogočni gorski vrh je stal pred nama kakor poglavar vseh snežnikov. Medtem sva midva stala pri vratih neznanega pokopališča, na katerem je imela biti deklica pokopana.

Bila sva čisto sama. Čisto sama pa vendar ne. Neka starka nama je odprla vrata. In zagledala sva sključenega moža, ki se nama je bližal po strmi stezici. Na hrbtu je nesel breme. Bil je oče z dekličino krsto.

Iz nizkih drobnih duri kapelice — tu je bilo vse majhno razen velikanskih gora — se je prikazal duhovnik. Bil je v črnem površniku in pod njim je imel nekaj, kar je sličilo beli halji. Imel je odkrito glavo s črnimi pristriženimi lasmi. Obličje mu je bilo blede in brez posebnega izraza. Vzel je iz žepa molitvenik, nekaj na glas prečital, poškrpil krsto z vodo iz posode, ki mu jo je ponudila starka, nakar je spustil oče krsto v majhno globino, zakaj v skalnati svet je bilo težko izkopati grob. In mi trije moški smo zasuli krsto kakor smo mogli in znali z glino in kamenjem, da je bila čisto pokrita.

V tem je pritekel na pokopališče skozi vrata psiček. Svoj prihod je naznanil s slabotnim cviljenjem in takoj

je začel vohati zemljo in riti vanjo. Oče ga je hotel odgnati, zdravnik ga je pa poklical k sebi. Psiček je sicer odskočil za hip, a se je hitro spet vrnil, legel nazaj na gomilo in tiščal črni gobček med prednjima šapama. Njegovo žalostno cviljenje je pričalo, da je čisto dobro vedel, kdo je tamkaj zakopan.

«Prišel bo domov, kadar bo lačen!» je pristavil oče, — morda edine besede, ki jih je spravil z jezika ves ta čas. Potlej smo se vrnili.

Okrenil sem se. Moral sem še enkrat pogledati na pokopališče s številnimi križci in preprostimi napisi, na tisto majhno kapelico in zadaj na veličastni Triglav, s katerega so grozili oblaki z nevihto.

Starka je ravno zapirala kapelico. Pogreb je bil končan. Drugih ljudi ni bilo.

Najine oči so se ujele pri pogledu na psička, ki je nepremično sameval na grobu.

Starka je zmajala z glavo, zmajala z rameni: «Revše!»

Ne vem, ali so te besede veljale psičku ali otroku. Ko sem psička poklical k sebi, je obrnil proti meni glavo in se zagledal vame s čudnim pogledom, kakor bi hotel reči: «Človek, mar ne vidiš, da iščem tu, kar mi je bilo na svetu najdražje?»

Ženica je prihajala vsak teden v Trbiž. Ko sem jo neki dan srečal, mi je povedala, da psička ni več domov. Žaloval je in na gomili od glada poginil. In isto mi je povedal zdravnik.

Viki:

Ali imate takt?

Takt ni, kakor jih veliko misli, dar, ki ga kdo ima ali nima, ampak je neprestana dostojnost srca.

Peter Altenberg.

Pravi takt torej ni nekaj naučenega, ampak je stvar občutka, ali bolje rečeno, finega občutka. Čim bolj fino čuteč je človek, tem več takta ima. Takt ima torej tisti, ki ima s premislekom obzir do vsakega drugega človeka.

Kdor se vtika v čisto privatno, drugemu popolnoma nerazumljivo življenje iz napačno-neumne dobrohotnosti, zagreši najbolj nepotrebno netaktnost.

Večkrat naletimo na ljudi, ki začno takoj, ko opazijo na drugem neugodno razpoloženje, z nezaželenimi in intimnimi vprašanji siliti vanj. Največkrat iz radovednosti, večkrat pa tudi zato, ker mu želijo pomagati. Kdor s preveč burnimi vprašanji nepoklicano sili v človeka, ga kot vsiljivca radi odstranimo. Fino čuteč človek ne pride nepoklican v hišo. On zna strune napeti le tedaj, kadar sliši odmev na svoja vprašanja. Samo tisti, ki tako vprašuje, lahko tudi pomaga.

Težko je govoriti o taktu. Taktnost ali netaktnost sta pojma, ki nimata pravila zase. Napačno je misliti, da je gospod, ki je dami pred nosom zaprl vrata, netakten, ne, on je neolikan. Mlad gospod, ki v električni železnici lepi dami odstopi prostor, kadar stoji tam blizu stara dama brez prostora, je netakten, kajti on osramoti obe gospe hkrati, eno, ki občuti neupravičeno kavalirstvo, drugo, kateri je s tem preveč jasno dokazal, da je stara.

Večkrat se netaktnost zamenja z neokusom. W. von Vloten pravi v svoji knjigi «Okus»:

Okus ima z dragocenim «jaz» opravka; on je najfinejši in najbolj egoističen izmed vseh čutov. Iz skupno donečih besed «jaz» in «svet» si okus izbere najvišje živčno zadovoljstvo. Takt nasproti temu se bavi z drugo osebo — «ti». Je to zadnja finesa sočuvstvovanja — pravi nežni cvet srca.

Občutimo pa najbolj taktnost v takih trenutkih, v katerih njega pomanjkanje bolešno pogrešamo. Prav zato, ker je taktno in netaktno vedenje v vsaki situaciji neizbežno, ni lahko! So pa tudi situacije, ki se v življenju vsak dan ponavljajo, in na takem taktnem ali netaktnem vedenju lahko iščemo primere. Pri tem nam dostikrat pomaga humor, ki ne pusti tukaj kakor v drugih primerih življenja nobene človeške slabosti neopažene.

Kitajska salomoniada

Na Kitajskem je znana zgodba o razsodbi, ko sta se dve ženi pričkali za dete. Razsodba je podobna Salomonovi. K Telminkungu, pravosodnemu mandarinu, ki je vse razsojal, sta stopili dve materi, ki sta se prepirali za drobno dete, zakaj lastili sta si ga obe. Mandarin je poslušal in uvaževal razloge, ki sta jih ženski za svojo lastnino navajali. Preudarno je zmajeval z glavo, zakaj iz navedenih razlogov ni mogel spoznati prave matere. Zato je šel k svoji ženi, ki je bila jako modra, ter ji povedal ves dogodek. «Daj, da razsodim jaz,» je rekla in velela, naj ji prinese dete. «Kako lepo dete,» je vzkliknila, «in zato se ne čudim, da se mati tako vneto poteza zanje ter ga nikakor neče prepustiti drugi materi. Potem je šla v drugo sobo, slekla njegovo krilce, oblekla vanje lutko primerne velikosti in jo pokrila s temnim zavojem. Ko se je to zgodilo, je stopila z lutko v sodno dvorano ter vpričo obeh mater tako govorila: «Tu je tisto dete, in ker ni mogoče dognati, katera izmed obeh je prava mati, ga bomo vrgli v bližnjo reko.» In zgodilo se je tako. Ali v tem hipu je prava mati grozno zakričala ter jadrno planila za otrokom v reko. Medtem je pa žena mandarinova ukazala služabnikom, naj mater nemudoma potegnejo iz vode, da se ne bi ponesrečila. Ko se je to izvršilo, je prinesla spet pravo dete v sodno dvorano ter rekla iz vode rešeni ženi: «Ti si prava mati, tu imaš svoje nepoškodovano dete.»

Praktična ljubezen do bližnjega

Mnogi ljudje menijo, da svoji ljubezni do bližnjega popolnoma zadostijo že s tem, če o priložnosti darujejo beraču novčič, kos kruha ali del obnošene obleke. Za njega samega se pa prav nič ne zmenijo, ampak prav hitro zaprejo za njim vrata, da bi se ga iznebili. Med berači pa je mnogo poklicnih beračev, ki od darovalca tudi ne pričakujejo prav nič drugega kakor darilo in odidejo zadovoljni s svojim plenom, seveda če je ta ustrežal njihovem pričakovanju. V tem primeru je beračenje rokodelstvo. Ali vsi reveži, ki jih srečujemo, niso rokodelci v tem smislu, in zelo mnogo ljudi je, ki občutijo korak do javne dobrodelnosti kot najstrašnejše ponižanje in odklonitev kot udarec s pestjo. Največkrat so kot začetniki še predobro oblečeni, in tako ljudje nočejo verjeti v njih lakoto, ki jim gleda iz oči. Saj so vendar znaki uboštvu pri poklicnih beračih — cape. Tudi okorna kretnja presečnega se dostikrat tolmači kot prevzetnost, dasi sta v resnici vzroka nevajenost in sramovanje. Nekoč sem videl iz voza električne železnice na hodniku za pešce starega moža, ki je prosil s snetim klobukom, in način, kako je prosil, me je rezal v srce. Na njem je bila videti bitnost izobraženega človeka, njegova črna obleka je bila skoraj brezhibna, in nerodnost, s katero je molil klobuk mimoidočim, je imela na sebi celo nekaj ganljivega. Moža bi imeli lahko za predavajočega profesorja. Preteklost je tičala na njegovem čelu, ki so ga obkrožali beli, mehki lasje. Kdo in kaj je bil ta človek, preden mu je stisnila lakota beraško palico v roke? Tudi čisto mladi ljudje so večkrat obsojeni na beračenje. Ti mladi ljudje bi radi delali, ali ne morejo, ker jim nihče ne da dela. Vojna jih je pognala iz vrste delovnih ljudi in zdaj iščejo kruha, kjer ga pač morejo najti. In prav tem mladim ljudem, katerih govorica ali vedenje očitujeta neko izobrazbo, bi bilo potrebno darovati malo več kakor samo kruha ali denarja. Prijazna beseda, razumevanja poln pogled, neprisiljeno vprašanje dajo darilu šele pravo vrednost. Morda lahko tudi začasno pomagamo ali vsaj damo kak nasvet. Zahvala ti sije nasproti, če pokažeš, da ti gresta pomanjkanje in beda prosilca do srca. Dejstvo je, da kažejo ljudje, ki sami živijo v skromnih razmerah, za pomanjkanje sobratov in soljudi veliko večje razumevanje in veliko večje sočuvstvovanje kakor bogataši. Oni se ne umaknejo, če se zbira za splošno dobrodelnost, in dajo sorazmerno s svojim lastnim položajem več kakor pa premožni ljudje.

Pri polni skledi sedeča gospodinja je pa ves dan zlovoljna, če ji kdo za dober namen odščipne majhen prispevek. Če ti je težko kaj dati, potem rajši ne daj! Če pa lahko daš in imaš razumevanje za rane in bolečine, ki jih prizadeva ljudem življenje, potem daj s smehljajočim se obrazom! In če je le kako mogoče, ne daruj nikdar kosčka kruha samega. To je darilo za berača, za mizo siromaka pa zadnje in najskromnejše. Priloži jabolko, kosček slanine, ostanek mesa, ki je bil hranjen za večer, pa ni nenadomestljiv. Tudi človeško pomanjkanje zasluži spoštovanje. Če vodiš o njej računa, se izpremeni v zahvalo. Ta hvaležnost je pa sreča, ki preveva tvoje srce v trenutku plemenitega dejanja.

Po «Co-opu» Cv. K.

Greta Garbo v novi izdaji

Prepozno

Lansko zimo so o tem dogodku pisali skoraj vsi listi. Je torej posneto po resnični dogodbi.

Bilo je nekje na Poljskem. Veliko poslopje, šola, a daleč naokoli ne hiše, ne človeka. Bila je huda zima, da ljudje niso pomnili take. Na vse strani so držale globoke, ozke gazi, ki so jih učenci izhodili na poti v šolo in domov.

Da bi prišli o pravem času v šolo, je mnogo otrok že pred dnevom moralo z doma. Vedno pa le niso prišli za časa, posebno ne sedaj, v tej hudi zimi.

Vzdihnilo so in vdano šepnili »Prepozno!«, zakaj gospod učitelj je bil strog — pri njem ni pomagalo nobeno opravičilo...

Toda gospod učitelj teh zakesnitev ni mogel več prenašati. Otrokom je kratkoma razložil, da jih bo, če že nič drugega ne pomaga, prisilil k točnosti. »Kdor bo jutri zamudil, se bo kesal...« je dejal, otroci pa so trepetali...

Snežni metež je divjal preko pokrajine. To je bil za otroke poleg strahu pred učiteljem drugi vzrok, da so se danes prej odpravili z doma kakor sicer.

Otroci, ki so prihajali s severa in z juga, so bili pred viharjem zavarovani. Njim ni storil nič hudega. Občutili so sicer oster mraz (termometer je kazal trideset stopinj pod ničlo), toda prišli so o pravem času v toplo šolo. Tudi z otroki, ki so prihajali z vzhoda, je še nekako šlo. Vihar, ki je razsajal tudi na vzhodu, jih je gnil naprej. Prišli so izmraženi v šolo, toda v toplih prostorih so se stajali kakor kopuče ledu. Zahvaljevali so se Bogu, da niso zamudili.

Drugače pa je bilo z otroki, ki so stanovali na zapadu. Ti so se morali boriti z viharjem. Sneg jim je neslo v obraz in z vso silo so se morali upirati vetru, da so sploh prišli naprej. Toda strah pred učiteljem je bil jačji od prirode...

Učitelj se je odklašjeval in si mel roke. Kako danes vsi točno prihajajo! — »O, tudi temu se boste privadili!«

Z uro v roki je stopal sem in tja.

Tik preden je pozvonilo, sta prišla še dva dečka z zapada. Stokaje sta prišla, do smrti izmučena, vsa premočena od potu in iz rdeče podplutih oči so jima v v curkih tekale solze od mraza.

»O, kajne, vendar gre!« se je režal učitelj medtem, ko je šel k vratom, da jih zapahne. »Tako!« je dejal.

Otroci so vztrepetali in neki deček je dejal:

»Saj Sbiška še ni tu, gospod učitelj!«

»Če zamudi, pa naj zunaj počaka! Premislil si bo za drugič — in bo rajši točno prihajal!«

Sbiško je danes šel uro prej od doma kakor sicer. Tri ure hoda ima do šole, danes pa je s štirimi hotel priti o pravem času.

Borba z neurjem pa je bila težka. Do kolen se je pogrezal v novozapadli sneg, veter ga ni pustil naprej in sneg mu je neslo v obraz.

Hotel se je vrniti domov, toda strah pred učiteljem je bil jačji kakor vse prirodne sile... »Moram! Moram!« In zagrzel se je v misel: »Dalje, samo dalje! Da le ne pridem prepozno!«

Bila je trda borba. Majhen deček proti visokemu snegu, proti nevihti in tridesetim stopinjam mraza —

in vse to štiri ure... Že se je zdelo, da bo otrok v tej borbi podlegel, toda bil je trden in vztrajen. Čeprav je bil Sbiško do smrti utrujen, si vendar ni privoščil niti najkrajšega počitka, zakaj vedel je: »Če se ustavim, ne bom mogel več naprej!« Solze so mu tekale iz rdečih oči in zmrzovala v volneni ruti pod brado.

»Samo dalje, samo dalje!« Nič drugega ni več mislil.

In takrat: Luči! Šola! Prav oddaljena še in skozi metež komaj vidna — toda tu in tam je zablisnilo... Za Sbiška odrešitev! Nikoli v svojem življenju še ni doživel toliko sreče! Prevzelo ga je in obstal je za trenutek, da bi se oddehnil. Ko pa je potem hotel nadaljevati pot, so mu noge odpovedale. V obupnem naporu je iztrgal desno nogo, pa je ni mogel prestaviti. Klecnil je in mrzel pot ga je oblił. Po vseh štirih je lezel dalje. Čez nekaj časa se je zopet vzpel na noge. Pa ni trajalo dolgo. Zopet je klecnil. In ko se je zopet vzpel, ga je neurje vrglo v sneg...

In vendar je prišel do šole. Hotel je kričati, pa ni spravil glasu iz sebe.

Ko je prišel do vhoda, je spoznal: prepozno!

Veliki, črni kolobarji so zaplesali pred njegovimi očmi in velike črke so poskakovale vse naokrog, in kamorkoli je pogledal, povsod so se črke razvrščale v besedo: »Prepozno!«

Njegova mlada duša pa se je vzpela in se uprla. Strah pred učiteljem ga je minil. Mislil je samo na toploto. Z muko je vstal in hotel odpreti vrata. Ni šlo. Roke so bile zmrzle. Zopet je hotel zakričati, pa je le zastokal. Poizkusil je zadnje: zbral je vse moči in se z brado obesil na kljuko in s telesom uprl v vrata. Kljuka se je nagnila, vrata pa se niso vdala. Sedel je na stopnico, ker je bil preveč izčrpan, da bi še lahko stal.

»Najprej se moram odpočiti!« si je dejal. Toda komaj je sedel, je že zaspal.

Videl je učitelja, kako se je režal... slišal je zvonove... in potem je videl, kako je učitelj jokal, ko so belo krsto spustili v grob... in zopet so poskakovali krogi in velike črke, ki so se razvrščale v eno edino besedo: »Prepozno!«

Solnce je posijalo v razred in učitelj je napravil odmor. Ko je odprl vrata, je tam na zadnji stopnici sedel Sbiško. Ne da bi se genil, je sedel tam, ves zasnežen — le rahel nasmeh mu je igral okoli usten. V tem smehljaju ni bilo strahu pred učiteljem — le neizmerna mehkoba. »Oprostim ti!« je govoril smehljaj...

Učitelju so se v grozi široko odprle oči, zaječal je in obupano zagrabil v lase.

Prepozno...

ČE DEKLE SANJA . . .

Imeniten kuharski recept

Žena prosi moža, naj ji zapiše navodilo za neko jed, ki jo bo slišal v predavanju po radiu. Ker žena ne utegne ob tisti uri sedeti pri zvočniku, je mož pripravljen ugoditi njeni želji. Zgodi se pa, da je ta nesrečni mož ujel dve postaji hkrati. Ena je oddajala kuharska navodila, druga pa telovadne vaje. Mož poslušal in z vso naglico zapisuje, kar sliši. Piše: Roke v

bok. Deni pest moke na ramo. Dvigni koleno in pre-giblji palce, nato pa dobro pomešaj v pol litru mleka. Vdihavaj hitro eno žlico ruma, iztegni noge ter stisni dve kuhani jabolki skozi sito. Izdihavaj, dihaj naravno ter stresi v skledo. Pozor! Ulezi se na tla ter naglo stepaj beljake treh jajc. Pripogibaj telo naprej in nazaj, dokler ne zavre. Čez 10 minut potegni posodo iz ognja ter se po životu odrgni s platneno brisačo. Dihaj normalno, še enkrat premešaj, obleci se v volneno obleko ter postavi na mizo z vinsko omako.

ZA NAJE MALE

Tri želje (Po angleški narodni pripovedki.)

Živel je drvar — seveda pred davnim, davnim časom — ki je hodil dan za dnem v gozd sekati drva. Neki dan mu je dobra ženka napolnila culo kakor po navadi in mu obesila čutaro okoli vratu, da bi imel možek v hosti kaj prigrizniti in srkniti. Mož se je lotil velikanskega starega hrasta, ki bi mu bil mogel dati mnogo izbornih žaganic. Mogočno je zavihtel sekiro, kakor da hoče z enim zamahom podreti ponosno drevo. Toda preden se je rezilo zasadilo v les, je začul mož mlo ječanje. Pred njim se je prikazala bela žena ter ga prosila in rotila, naj prizanesi drevesu. Drvar je osupnil od začudenja in strahu in ni mogel odpreti ust, da bi jo vprašal, kdo je in kaj hoče. Nazadnje se mu je le razvezal jezik in je izpregovoril: «No, storil bom, kakor želiš.»

«Pametno si se odločil, da niti sam ne veš, kako», mu je dejala vila. «V zahvalo ti uresničim tri želje, ki si jih lahko izbereš po volji.» Bela žena je izginila in drvar je pobral culo, si obesil čutaro preko rame in jo mahnil domov.

Spotoma se mu je neprestano motalo po glavi čudno naključje.

Doma je sedel za mizo in lačno zehal, kajti še dve uri bi bil moral čakati do kosila.

«Ali še nimaš nič za v usta?» je vprašal ženka.

«Ne še, dve uri še lahko počakaš», mu je odvrnila ta.

«Oh!» je vzdihnil drvar. «Ko bi imel zdajle na mizi mastno krvavico.»

Komaj je izrekel svojo željo, kar priprasketa in priropota iz dimnika predenj slastna mastna klobasa, ki si jo je zaželel.

Drvar je osupnil, njegova ženka ostrmela. «Kaj je to?» je vprašala.

Mož ji je pričel pripovedovati svojo jutrnjo povest od začetka do konca, da je dobra ženka bolščala in zijala in vzkliknila nazadnje: «Bedak si, Janez, velik bedak. Jaz bi si želela, da bi se mi obesila klobasa kar na nos.»

Preden je mogel ubogi drvar ziniti, se mu je podaljšal nos za dolžino precej zajetne krvavice.

Možek je potegnil za klobaso, ali ta se ni dala, ženka je pritegnila, a klobasa je ostala. Vlekla sta oba, da bi malone odtrgala nos, toda klobasa je slej ko prej ostala in tičala na nosu.

«Kaj mi je storiti?» je vprašal možek.

«Grd si, kar se dá», je odvrnila ženka in ga nejevoljno pogledala.

Zdajci se je drvarčku posvetilo, da mu je treba zaželeti nekaj novega, in sicer kaj naglo. In zaželel je možek iz dna srca, da bi mu izginila krvavica z nosu. In glejte! Na krožniku pred njim je ležala tisti hip okusna klobasa. Res: dobri drvar in njegova zvesta ženka nista dobila od vile zlatega kočija ali svilene obleke, toda navsezadnje sta le imela tisti dan za kosilo slastno krvavico in se hvaležno spominjala neznane bele žene.

Raztreseni gospod Jerina

Jerina je učena glava,
med časopisi le čepi,
požira knjige, vsa zabava
brez čitanja nič mar mu ni!

In ko večerja v restavranu,
klobasico si zaželi,
ker čuti željo po teranu,
kozarec si ga naroči.

Globoko v liste se zagleda,
na svojo jed pozabi,
pod mizo pes njegov poseda,
priplazi se in jed ugrabi.

Na stolu zadovoljen uživa
klobaso, čita gospodar
o krizi, ki je danes kriva,
da vsak boji se za denar.

Pinč pridno hrusta, repek dolgi
položil je na krožnik bel,
gospod Jerina ga odreže,
da bi — klobasico pojel.

Zalaja pes in divje plane,
a rep na krožniku leži,
Jerina pa oči si mane,
klobasa taka prida ni!

Gospodinja

daje

srečo

Bodimo varčne!

Dandanes je varčnost zelo potrebna! Vsaka gospodinja naj se zaveda, da je treba zlasti varčevati, da ne bo nakupovala nepotrebnih stvari in razmetavala denarja.

Če je gospodinja tudi mati, bo pač zelo pazila na to, da bo vzgojila svoje otroke k varčnosti. Otroček, ki se navadi varčevati v nežni mladosti, bo varčeval vse življenje. Če se je otrok naučil razsipnosti, se je bo težko odvadil. In tudi razsipnost je zlo, ki se opaza na otrocih današnjih dni. Nič se jim ne zdi škoda, za vse razmetavajo denar. Ko imajo prazne žepe, je pa joj. Dandanašnja mladina rada zabavlja čez slabe razmere, se jezi nad usodo in tarna nad slabimi časi. Toda denar za krème ima skoraj vsak. Pri polnih litrih vina zabavljajo, da se kar bliska.

Kdor čuti te, res težke čase, se bo marsičemu odpovedal.

Skrbna in varčna gospodinja živi vedno skromno. Njen zgled mika druge. S skromnimi sredstvi zna nekaj napraviti. Svoje obleke ne zametava, ampak jo porabi za dom, če je še slabša. Njeno perilo je vedno snažno, če je včasih zakrpano, ni sramota!

Marsikdo, ki živi v sijajnih razmerah, se zelo skromno oblači. Poznam gospo, ki je milijonarjeva žena, pa nosi zakrpane srajce. Morda se pa mora njen mož prav njeni skromnosti in varčnosti zahvaliti, da je toliko dosegel. Marsikatera gospodinja reši s svojo varčnostjo slabo stališče svojega moža, nasprotno ga pa slaba in razsipna gospodinja upropasti.

Če gospodinja kupuje blago, bo kupila močno in trpežno blago!

* * *

Vsaka skromna gospodinja je tudi ponižna. Ona ne hodi po hiši kakor pav. Ne postaja pred hišo in se ne kaže ljudem, češ, naj pogledajo najboljšo gospodinjo vse fare.

Prava gospodinja je tako ponižna, da jo je le malokrat videti zunaj, saj tudi ne utegne. Tembolj je pa vidno njeno delo, ki opozarja ljudi nase in hvali njeno marljivost.

Taka gospodinja je tudi dobra in usmiljena s svojimi posli, pa tudi s siromaki in bednimi starci. Kdor se k nji zateče, za vsakega ima prijazno besedo in kakšen dar. Njene besede potolažijo marsikatero obupano in žalostno srce njenih poslov.

Svoji služinčadi naj bo gospodinja vzvišena svečenica, h kateri se lahko zatekajo v stiskah in nadlogah, da jim pomore s svojim dobrim svetom.

Kako naj posli svoji gospodinji zaupajo, če je ošabna in jih prezira ter ravna z njimi poniževalno?

Neka gospodinja se je imela za najpridnejšo in najpopolnejšo v vsej okolici. Rada se je hvalila in sama proslavljala svoje dobre lastnosti.

Obiskal jo je njen bližnji sorodnik, ki je bil znan človekoljub. Ostal je v hiši nekaj dni.

Neki dan so govorili pri obedu o gospodinjstvu. Gospodinja se je takoj pričela sama hvaliti.

Sorodnik se je samo smehljaj.

«Kaj pa ti praviš?» ga je vprašala gospodinja.

«Kesneje, kesneje!» ji je odgovoril.

Počakal je, da je odšla dekla, ki je odnesla z mize posodo. Potem je pa pričel brati svoji sorodnici levite:

«Ti si še domišljaš, da si popolna in res dobra! Slaba si, slabša kakor marsikatera druga, ki jo ti morda preziraš!»

«Zakaj me nalašč žališ?» se je vznemljila gospodinja.

«Ne nalašč, ampak resnico ti bom povedal, čeprav boš huda. Nikar se ne hvali, kako dobra gospodinja si! Opazoval sem te in videl, kako si dajala dekli večerjo. Kaj takega še nisem videl, toliko rečem! Dekla je morala čakati pri vratih na stari skrinji. Ti si ji prinesla krožnik. Nisi je pogledala, ne rekla prijazne besede. Obrnila si se od nje, kakor bi bila sirota kužna in s proč obrnjenim obrazom si ji ponudila jed kakor kaki smrdljivi živali.»

Gospodinja je zardela. Bila je zelo užaljena.

Sorodnik je pa nadaljeval:

«Čudni smo ljudje, da tako težko opazimo svoje napake. Gospodinja bi morala predvsem razmisliti sebe in izkušati dojeti svoje glavne hibe. Gledati bi morala, da se izpopolni, a marsikatera vidi le napake uslužbencev. Večkrat se zgodi, da išče na poslih hibe, ki jih ima sama, in jih zaradi teh napak odpušča iz službe. Večkrat sem že slišal, da se pri tebi kar naprej menjavajo posli in da nobena dekla ne ostane čez tri mesece.

Zdaj razumem, zakaj. S poslom moramo ravnati kakor s sočlovekom, saj smo vsi ljudje. Vsi smo igralci na odru življenja. Nekateri igramo vloge gospodarjev, a drugi vloge poslov. Zato smo pa vsi enaki — ljudje smo!»

Gospodinja ni hotela s sorodnikom več niti govoriti, tako za malo se ji je zdejo. On se pa za to ni dosti zmenil in je drugi dan odpotoval.

Da ostane gospodinja dobra in da ne klone pod težo svojih težkih dolžnosti, mora pač paziti, da se zatajuje in izpopolnjuje ter brzda svoje slabe lastnosti, ki jih imamo vsi Evini otroci.

Če je gospodinja ponižna, bo vsako napako prej zapazila. Slabega se bo znala bolje varovati. Tudi njeni posli bodo odkritosrčni in vdani. Ponižnega vsak ljubi in spoštuje, a ošabnežev ljudje ne marajo.

Marsikatera gospodinja je tudi verna in pobožna. Spoštujemo jo! So pa žal gospodinje, ki hlinijo zaradi poslov svojo pobožnost in vero, zakaj, niti same ne vedo. Z navideznostjo pa pač vzbuja takšna gospodinja le nezaupanje, ker si vsakdo misli: «Če je v tej stvari neodkritosrčna, je tudi v drugih!»

Vprašanje ženskih poklicev

V sedanjih hudih časih, ko vlti brezposelnost svojo šibo nad človeštvom, ko se boj za obstanek vedno bolj poostruje, je naravno, da iščejo tudi široke plasti krivce te splošne bede, da se izprašujejo, odkod izvira to brezupno stanje. Ker lahko dožene prave vzroke sedanje krize le tisti, ki pozna dodobra svetovno gospodarstvo in je temeljito proučil vse socialne in kulturne razmere pri nas in drugod, se zgodi le pre pogosto, da jih množice ne najdejo, da se razlije srd širokih plasti čez namišljene, neprave krivce, da se ustavi na ženah, ki se udeležujejo v poklicnem delu. Zato zadeva žensko pridobitno delo v današnji miselnosti ponekod naravnost na sovražen odpor. Dokler vlada odpor samo v moških vrstah, je to naravno in razumljivo. Žalosten pojav pa je, da se še danes vedno iznova dogaja, da zabavljajo žene same čez žensko pridobitno delo, da so odločne nasprotnice ženskih poklicev.

Žene, ki same zagovarjajo misel, da naj se ženstvo spet umakne iz poklicnega dela in prepusti svoja mesta brezposelnim moškim, ne pomislijo, da bi s tem ne bil delovni trg človeštva čisto olajšan. S takim mišljenjem in govorjenjem pa škodujejo žene same silno sebi in svoji stvari, kajti s tem rušijo vse tisto, kar je prinesel ženam čas in zgodovinski razvoj, pa tudi neumorno podrobno delo posameznih žena v prejšnjih dobah in sedanjem času.

Potrebno je zatorej, da se sleherna žena vedno in povsod izjavi za poklicno misel, ne pa da se zavzemajo še celo ženske vrste za to, da naj se ženstvo izključi iz pridobitnih poklicev in omeji na domače ognjišče. Res je, da je materinstvo prvi, najnaravnejši ženski poklic. Toda materinski poklic ne pomeni dandanes za ženo več tistega, kar je bil v prejšnjih časih, ko je bil dom še resnično ognjišče in žarišče družine, pa tudi tista os, okoli katere se je gibalo vse javno, kulturno in gospodarsko življenje. Takrat je materinstvo in gospodinjstvo zahtevalo vse duševne in telesne zmožnosti in sposobnosti žene, takrat je dom izčrpaval vse njene sile in usmerjal vse njene misli. Dandanes pa materinski poklic ne izpolni žene tako popolnoma in izključno kakor v prejšnjih časih. Ker zahteva manj od nje, ji pa tudi manj daje in jo manj zadovoljuje, posebno še v današnjih kulturnih in socialnih razmerah, dasi najde tudi danes še vedno velika večina žen le v materinskem poklicu notranje zadovoljstvo in življenjsko srečo.

Vsaka žena tudi ni poklicana za zakonski stan, za materinstvo in gospodinjstvo. Mnogo je takih, katerim je vse to tuje, ki iščejo sreče drugod, v poklicih. Veliko je pa tudi takih, katerim branijo današnje razmere, da bi se oklenile materinstva in gospodinjstva, da bi si ustvarile dom in družino, ki se ne morejo poročiti, ker ne najdejo primerne zakonskega druga. Končno je pa še tudi nešteto takih v ženskih vrstah, ki skrbijo s svojim zaslužkom za onemogle starše, za mlajše brate in sestre in ki zaradi tega ne smejo in ne morejo misliti na svojo življenjsko srečo. Vsem tem ženam preostanejo samo naloge poklica, prav tako kakor se oklepajo poklica tudi vse tiste poročene žene, katerim zakon sam ne more izpolniti vsega bistva ali za katero je poklicno delo iz gospodarskih vzrokov potrebno.

Vsak človek ima pravico do svobodnega razvoja lastne osebnosti, sleherno človeško bitje je upravičeno, da si ustvari življenje po svojem preudarku. Zato morajo biti vsakemu človeku, torej tudi vsaki ženski,

odprta vsaj v načelu vsa pota, da izvežba svoje naravne darove in jih uporabi v prid narodu in človeštvu. Stvar vsakega posameznika je, kako se pozneje v poklicu obnese, saj zadene itak vsakdo na večje ali manjše ovire, ki jih mora premagati, ako noče podleči v življenjski borbi. Nihče nima pravice, da bi drugemu že naprej določal poklic in ga izključil od vseh drugih poklicev. Tudi za žensko mora veljati načelo, da sme sama odločati o sebi, da si sme svobodno izbrati svoj poklic in stan in se že v mladih letih zanj dovoljno pripraviti in usposobiti, prav kakor ji ne sme nihče braniti, da menja pozneje po lastnem preudarku poklic in stan, ako se ji zdi tako boljše. Zadeva vsake posamezne žene je, kako se bo v poklicu obnesla, ali se bo v njem uspešno uveljavila, če se mogoče ne bo dvignila nad povprečnost ali pa če bo celo podlegla.

Popolnoma nerazumljivo je, kako lahko zahteva še danes toliko ljudi, da naj se žene umaknejo iz pridobitnih poklicev. Ženskega dela bi dandanes celotno narodno gospodarstvo sploh ne moglo pogrešiti. V vseh uradih, v vseh panogah trgovine in industrije srečujemo ženske moči, vedno uspešneje se uveljavljajo povsod. Pred svetovno vojno se je vedno govorilo, da so žene sposobne samo za tista majhna, drobna opravila, za katera ni potreba prevelikih duševnih ali telesnih sil in ne naporov, ki pa zahtevajo predvsem potrpežljivost, vztrajnost, vestnost, zvesto izvršitev. Za časa svetovne vojne pa so bile žene prisiljene prevzeti tudi vsa tista opravila in poklice, ki so jih moški smatrali do tedaj za svojo izključno last, nad katerimi so ljubosumno čuvali in jih nikakor niso hoteli prepustiti ženstvu. V vseh teh poklicih so se žene uspešno uveljavile in v njih so se obdržale tudi še po vojni vse do danes. Kot ostanek prejšnje miselnosti lahko smatramo samo še dejstvo, da imajo vsa vodilna, vsa lepša in boljše plačana mesta in službe moški, da se pa tudi drugače v pridobitnem življenju vedno in povsod štiti moški in predpostavlja ženski.

Tistega, ki še dandanes zahteva, da naj se žene umaknejo iz poklicnega življenja, bo treba vprašati, kam potem s tistimi tisoči delavk in uradnic, ki si sedaj služijo same svoj kruh, kam s tem ogromnim delom našega naroda, kateremu ni poklicno delo samo vsebina življenja, ampak tudi podlaga za gospodarski obstanek. Pretežna večina teh pa doprinaša s svojim delom in poklicem tudi h gospodarski varnosti družine ter jo pomaga utrjevati in vzdrževati njene temelje. Samostojne žene vzdržujejo poleg tega ogromno število bolnih, starih, nedoraslih, sploh za zaslužek nesposobnih oseb. Ako bi se morale umakniti žene iz poklicnega življenja, bi bile vse te množice prepuščene javni podpori, prav tako pa tudi vse tiste žene, ki bi bile potem brez posla in ki nimajo moških svojcev, da bi hoteli in mogli skrbeti zanje. S tem bi se samo pripravo tisoče žen od tega, da bi stradale ali pa da bi se začele prodajati.

Edino, kar je obžalovanja vredno v današnjih poklicnih razmerah, je dejstvo, da je iz gospodarskih vzrokov še v toliki meri potrebno poklicno delo poročenih žena. Stremeti je treba za takim gospodarskim in družabnim redom, ki bo to potrebo toliko omejil, da se ne bo treba nobeni poročeni ženi zgolj zaradi gospodarske varnosti posvečati poklicnemu delu. Žena, ki se oklepa poklica samo pod težo razmer, ga ne vrši nikoli z veseljem, njene misli so vedno doma, v družini, in zato je njeno delo tudi vedno manj vredno. Popolnoma drugačno lice pa dobi stvar, ako najde po-

ročena žena v poklicnem delu tudi osebno zadoščenje, ako je vsebina dela zanjo tudi vsebina življenja, ako je v svojem poklicu res na mestu. V tem primeru ji nihče ne more in ne sme braniti, da se poleg družine posveti še pridobitnemu delu, posebno še ker poklicno delo v nobenem oziru ne škoduje sposobnosti žene za zakon in družino, kajti vsako vestno, zvesto in veselo izvršeno delo ojačuje in razvija ženine sile. Nikakor tudi ni res, da bi povzročil vstop poročene žene v poklic razpad družine. Resnica je ravno nasprotna. V vsakdanjem življenju vedno iznova lahko opazujemo, da so žene, ki se udeležujejo v kateremkoli poklicu in ki imajo zaradi tega dovolj prilike, da razvijajo svoje notranje moči, navadno bolj sposobne, da priklenejo vse člane družine na dom in tako zvežejo družino v trdno celoto, kakor pa tiste, ki so vedno doma. One lahko tudi odraslim otrokom bolj priljubijo domače ognjišče, ker so dovolj naobražene, da lahko razumejo svojega otroka in spremljajo z raz-

umevanjem njegove korake. Ravno odrasli otroci pa povzročajo razpad družine, ako se ločijo, vsaj notranje, vse prezgodaj od družine.

Kljub temu, da se je brezposelnost kot najžalostnejša posledica današnje gospodarske krize že tako strahovito razširila, je vendar nesmiselno, če se pripisuje samo vstopu žene v poklicno življenje krivda na tem. Pogumno je treba vztrajati v teh hudih časih in skupno delati za ozdravitev gospodarstva, pa tudi za izboljšanje poklicnih razmer. Nikoli pa se ne sme naprtiti krivda na vsem tem ženskemu poklicnemu delu. Sedanji gospodarski red prodira vedno bolj tudi v družino in prevzema tam dosedanje žensko delo, žensko delovno moč pa zaposluje izven doma, tako da je ženstvo prisiljeno k sodelovanju v vsem javnem življenju. Zato je treba z ženskim delom izven doma, v vseh javnih in zasebnih uradih, svobodnih poklicih, v obrtu, trgovini in industriji računati kot z danim, neizpremenljivim dejstvom.

V službi

(Nadaljevanje.)

Kadar vas pokliče, pgrabite naglo svoj zvezek, pa dobro izrabite kratko konferenco. Ko si napišete vsa njegova naročila, ga po vrsti vprašajte, kar imate v svojem zaznamku. Odgovore si sproti zapisujte.

Na ta način vam bo šlo vsako delo naglo in, kar je glavno, dobro izpod rok.

In načrt? Delajte po načrtu! To ste gotovo že mnogokrat slišali, pa morda ne veste, kako se načrt naredi. Prav enostavna reč. Kadar vezete, si tudi najprej pretisnete vzorec na blago. Potem se pa ne ozirate na nič, vi se držite samo črt in vezete po njih. Ko ste obšili vse črte, je vezena narejena.

Tako je z vsakim delom. Le da si morate vzorec narisati sami, ker nikjer ni »predtiskarije« za delovne načrte. Edina zbirka vseh mogočih »vzorcev« je revija za trgovsko vedo »USPEH« in H. N. Cassonove knjige, izmed katerih knjigo »Sreča je v tebi« že poznate.

Načrt se naredi takole:

Naročilo leži pred vami. Vi veste, kaj morate izvršiti. Sedaj se vprašajte, kako boste lahko to delo najhitreje izvršili, da bo popolnoma ustrezalo naročilu. Najprej si morate preskrbeti podatke. Te si napišete lepo v vrstnem redu na kos papirja. Da dobite vse podatke, morate, recimo, obiskati sedem tvrdk. Naslove tvrdk in vprašanja si zopet napišete zapovrstjo, kakor jih boste obiskali. Ne da bi morda šli v šiško, od tam v Vodmat, potem pa k tretji tvrdki zopet nazaj v šiško. Dve od teh sedmih tvrdk imata telefone. Torej si pot lahko prihranite.

Potem si napišete zopet po vrsti, kam vse morate pisati in kaj. Tako razčlenite sv. je naročilo do skrajnih podrobnosti, ki jih potem razporedite, kakor jih boste izvršili. Vse to pa seveda pismeno, da sproti vsega ne pozabite in da imate svobodne možnosti za drugo delo.

Sedaj si pa naredite časovno razdelitev za svoje delo. Gotovo ste že dognali, koliko časa potrebujete za to ali ono delo. Zato lahko določite, koliko svojega načrta boste izvršili danes, koliko jutri in kdaj utegne

biti vse storjeno. Tako si določite za vsak dan posebej svojo nalogo, ki jo lahko izvršite. Če vam bo nena doma zmanjkalo dela, ker ste tisti dan vse naloge že opravili, načinite takoj delo naslednjega dne. Kar lahko danes storite, ne odlašajte na jutri. Tako pravi pregovor.

S kakšnim zadovoljstvom boste v svojem načrtu vsak dan prečrtali naloge, ki ste jih bili izvršili! In kako boste veseli, ko boste svoje delo izvršili prej, kakor ste to določili v svojem načrtu. Uspehi vam bodo utrjevali vero in zaupanje vase, vaš šef bo pa zadovoljen in mu tudi na misel ne boste prišli, kadar bo iskal po svojim spisku uslužbencev tiste, ki jih lahko reducira, ker jih lahko pogreša.

Vedno se potrudite, da boste najboljše med ostalimi uslužbenkami. Napovejte vojno svojemu šefu. Tekmujte z njim! Zastavite v tej tekmi vse sile, da ne bo mogel šef nič reči zoper vas. Ne dajte mu prilike, da bi bil nezadovoljen z vami. Kadar je v svoji prezaposlenosti nestrpen in siten, se zatajujte in ne odgovarjajte, če vas bo malo oštel. Vaš molk ga bo pripravil do tega, da bo izprevidel svoje napačno ravnanje. Pol ure nato vam bo dal že zadoščenje, bodisi s kako pripombo, s prijazno besedo ali s svojim vedenjem. Šef je šef in redki so, ki so kar naprej dobre volje. Vi ste od njega plačani, zato se morate prilagajati vedno vi njemu.

Kaj je torej storiti?

Vse, s čimer si upate utrditi svoj položaj. Predvsem delo. Vaše delo bodi kakovostno, ne količinsko. To se pravi: kadar delate, morate nekaj izgotoviti, ne pa »garati« ves dan, zvečer pa ugotoviti, da nimate pokazati ničesar. Zato dajte iz sebe vse najboljše. Delajte smotrno. Pripravite se na vsako delo.

Da, pripravite se. Kadar prejmete od šefa kakšno naročilo, ne pričnite dela kar tja v tri dni. Sedite mirno in premislite naročilo. Zlasti dobro morate preudariti, ako je delo nekoliko večje in odgovorno. Če vam šef veli napisati pismo, si gotovo ne boste delali za to posebnega načrta. Je pa nekaj drugega, če zahteva, da mu izvedete to ali ono statistiko njegovega podjetja ali kaj podobnega.

Kako se boste lotili dela?

Za to potrebujete mnogo podatkov. Pogosto boste morali vprašati šefa samega, tovarišico ali tovariša, slugo, inkasanta itd. za kako stvar. Sedaj pa ravno tega človeka ni pri rokah. Za take primere bi vam iz svoje izkušnje nekaj svetovala. (Nadaljevanje prih.)

V javnih lokalih

Žene in dekleta lahko obdrže v javnih prostorih in celo v cerkvi svoje pokrivalo na glavi, medtem ko se mora moški v vsakem zaprtem prostoru odkriti, če so v njem žene. Izvzeti so vlak, tramvaj in avto, vendar vas zaradi vljudnostnega dejanja nihče ne bo preziral. Ni pa izjema n. pr. lift. Vljudnost in pomoč ženam je tam, kjer se ne čutijo varne, prav pogodu in jo visoko cenijo.

Kadar stopite v javen prostor in nameravate v njem ostati dalje časa (kosilo, večerja itd.), odložite plašč ali površnik. Dovolite, da vam pri tem pomaga spremljevalec, mlajša spremljevalka ali, če ste sami, najbližji natak, ki ga celo lahko nemo z očmi pozovete, ako se sam ne spomni. Plašč ali površnik spadata vselej na klin, nikakor pa ne na naslanjalo vašega ali sosednjega stola. Pri sebi lahko obdržite samo svilen, mrežasto (poleti) ali krzneno (pozimi) ogrinjalo, ki ga lahko odložite na naslanjalo stola, če vas gospod povabi na ples.

Seveda ne sme biti, kadar se slačite, vaša prva stvar, da se pričnete lepiti na vse pretege. To je prav tako nedostojno, kakor če sredi javnega lokala stopi gospod pred ogledalo in se prične česati ali snažiti nohte. To je neotesano. Najmanj smisla ima pa to za žensko, ki je pozvana na ples. Saj je bila plesalcu že itak prej zadosti všeč, sicer bi sploh ponjo ne bil prišel.

Ako je v lokalu gneča, si potrpljivo poiščite prazen prostor in pojdite mirno tja. Vsako prerivanje je neumestno in se morate opravičiti, če koga po nesreči dregnete. Sicer je pa dolžnost spremljevalca, da vam poišče mesto, zato sme tudi pred vami stopiti v javen prostor. Ako vas nihče ne spremlja, potem prosite za prostor natak ali natarico. Dandanes so se časi že toliko modernizirali in zasukali, da vam ne bo nihče zameril, če stopite sami v javen prostor. Seveda morate zato izbrati najdostojnejši in če mogoče najlepši lokal v tistem kraju. S tem pa nečem reči, da je nočno zabavišče (bar) najlepši prostor, če je še tako elegantno opremljen.

Da morate prositi za dovoljenje, če prisedete h kaki mizi, se samo po sebi razume. Prav tako vam mora ostati v krvi in mesu, da vstanete in pomagate starejši ženi, ki hoče prisesti, kjer slučajno že vi sedite, da pa lahko sprejmete vsakega moškega brez zadrževanja in z nekakim skromnim dostojanstvom sede. Moški, ki sedi, pa mora na vsak način vstati in vam pomagati, če hočete prisesti. Sam sme sesti šele takrat, ko ste to že vi storili. Vse skupaj se bo zdelo marsikateremu preprostemu človeku prenapeto in neumno, vendar pa tak človek lahko na drug način pokaže, da je preprost. Ne ravno z vedenjem. Zakaj vsak bo rekel, da je neotesan, ne, da je preprost... Tako kakor tisti poštar, ki je ves divji prinesel na kosce raztrgano »Ženo in dom« v naše uredništvo, ko sem na tem mestu napisala, da se mora vsak moški tudi do svoje žene vesti kakor do dame, ki jo sreča, kadar žene ni poleg... Ne da bi se moral človek samo izven doma dostojno vesti, doma pa ženo zmerjati in pretepati. Vendar pa so na našo veliko žalost tudi taki čudaki na svetu!

(Dalje prihodnjič.)

Milica Stupanova:

Trnjeva pot mirovne misli

Razorožitvena konferenca, ki se je vršila letos junija v Ženevi in na katero so neštete množice zlele s tolikim zaupanjem, se je v bistvu prav za prav le slabo obnesla. Mirovna misel topot še ni zmagala, potek in zaključek konference je bil tak, da ni vzbujal mnogo upanja v srcih vseh tistih, ki se bore za mir. Seveda pa zato še nikakor ni treba obupavati, ker pomeni že samo dejstvo, da so se sestali državniki na razorožitveno konferenco, napredek mirovne misli, saj bi bilo kaj takega pred nekaj desetletji še nemogoče. Vsako, četudi še tako malenkostno napredovanje mirovne misli pa je treba iz srca pozdraviti, in nihče ga ne bo pozdravil tako goreče kakor žene, ki se v polnem obsegu zavedajo važnosti mirovne misli in ki vedo, kako tesno je njih usoda zvezana z njo.

Ako razorožitvena konferenca ni uspela, je to znamenje, da so tačasni neuspehi mirovne misli zakrivile tudi žene, ker so se še s premajhno vnemo lotile dela za svetovni mir, ker jih ni ob slehernem koraku vodila misel, kako pomagati človeštvu, ki krvavi še vedno iz nešteti ran, ki mu jih je zadalo strašno svetovno klanje. Vedno iznova je treba ženam klicati v spomin, kako bi bilo, ko bi morali njih možje, sinovi, bratje, ženini, očetje v vojno, ko bi jih odvedli v surovo, nečloveško klanje. In če ne bodo vsi ti več čakali vojne, morda bo zajel val vojne groze prihodnji rod, ki nam mora biti prav tako pri srcu.

Ako si bodo žene vedno živo predočevale vse strašno trpljenje, ki bi ga morali v vojni prestati vsi tisti, ki so njih srcu najdražji, vso tisto grozo, mučenje in smrt, potem bodo vedno z vso vnemo iskale poti, kako bi pomagale vsaka po svojih močeh mirovni misli do zmage, kako bi dosegle žene vsega sveta z združenimi močmi, da bi se morale prihodnje razorožitvene konference vse uspešneje končati.

Gotovo ne verjame nihče izmed nas, da bodo razne razorožitvene konference že kar takoj odpravile vsako oboroževanje in tako za vselej že naprej onemogočile vojno. To je šele stvar daljne bodočnosti, ko bo človeštvo, sledeč naraščajočemu toku kulturnega razvoja, mirno reševalo vse mednarodne in meddržavne spore, ko bo tako samo izključilo vsako krivično, pa tudi na videz pravično vojno. Za sedaj pa se posamezni narodi na podlagi zgodovinskih dejstev in lastnih izkušenj zavedajo, da je popolna razorožitev še nemogoča, ako se noče n. pr. popolnoma miroljuben narod izpostaviti nevarnosti, da izgubi zaradi nepoštenosti zahrbtnega, močnega sosedu svojo narodno neodvisnost, ki je najdragocenejša last slehernega naroda. Z neumornim podrobnim delom pa mora vsak posameznik delati na to, da bo mirovna misel počasi in stalno prodirala, da se bodo najprej razorožile duše, nakar prav gotovo pride dejansko razoroževanje, ker se bodo potem stalno manjšale razne vojne naprave in brezmiselno oboroževanje ter vsaj izločila vsa tista bojna sredstva in metode, ki so v najstrašnejšem nasprotju s člove-

škimi dostojanstvom. Potem se bo polagoma vse človeštvo zavedelo, da dozorevajo samo v miru velike, lepe in plemenite reči, da čaka narode širom zemlje namesto tekme v oboroževanju, ki je nevedna človeka, druga, vse lepša in veličastnejša tekma, pridobivati trajne kulturne vrednote, ki bodo v čast in blagoslov vsemu človeštvu. Potem bodo spoznali vsi resničnost besed, ki jih je izrekel Napoleon I. na Sv. Heleni: «Samo dve sili sta: duh in meč. In končno je vedno duh tisti, ki premaga meč.»

Otroški zobje

(Piše dr. Juraj Kalla y, zobni zdravnik v Ljubljani.)

(Nadaljevanje.)

Sedaj se začne drugi del delovanja granuloma. Kakor je poprej varoval telo strupov, tako oddaja sedaj sami strupe v telo in škoduje telesu. Takšen granulom se naenkrat lahko ognoji in kost je zopet vnetja. Zdravljenje takšnih izprememb v kosti je zelo težavno, ker ne zadostuje vedno navadno zdravljenje korenine, ampak se mora granulom z operacijo odstraniti. To se napravi tako, da se pride skozi kost do granuloma, ki se odstrani, osnaži kost in odseka konica korenine, ki se mora potem plombirati. Ko se rana zaceli, se tudi kost počasi zarase. Takšna operacija se napravi z injekcijo in ne prizadeva bolečin.

Granulome moramo odstraniti:

- 1.) zaradi tega, ker so polni bakterij in oddajajo svoje strupe v telo, ki so lahko vzrok različnim boleznim;
- 2.) ker zaradi njih lahko nastanejo vnetja kosti z oteklino, gnojenjem in vročino;
- 3.) ker uničujejo čeljustno kost in nastane od takšnega procesa lahko v čeljusti neverjetno velika luknja. Ta luknja je včasih velika kakor jajce in se imenuje cista, ki se mora tudi operirati.

Sedaj izpregovorimo o posledicah, ki nastanejo od bolnih zob v njih bližini.

Večkrat ste že lahko sami opazili, da se napravi nad zobom bulica (skula, šola, fistula), ki se pojavi in zopet izgine. V tem primeru je granulom prodrl skozi kost v usta. To se zgodi precej pogosto, manj znano pa je, da nastane lahko takšna fistula zunaj na licu, n. pr. pod očesom, sredi obraza, na bradi, a katerikoli tudi na vratu. Kadar se bolni zob pozdravi, se zaceli tudi fistula, vendar pusti za vedno znamenje na koži lica. Naletel sem že na ljudi, ki niso vedeli, za kaj gre, in so si zdravili fistulo zunanje, seveda brez uspeha. Tako dolgo, dokler je zob bolan, tudi fistula ne izgine.

Druga bolezen je nevralgija. Ker so glavni živci lica v zvezi z živci zob, ki so bolni, se tudi živci lica lahko razdražijo, kar prizadeva hude bolečine, ki jim pravimo nevralgija. Če se v takem primeru najde slab zob in pozdravi ali izruje, izgine navadno tudi nev-

ralgija. Seveda niso vse nevralgije posledica slabih zob, zato jih tudi ni mogoče vseh pozdraviti, če se pozdravijo zobje. Za druge nevralgije so posebna zdravila.

Izpregovorimo še o boleznih, ki niso v bližini zob, ampak so na drugih delih telesa in so v vzročni zvezi z zobmi.

Kakor smo poprej omenili, so granulomi in okolica korenine zob brez živca polni bakterij, ki potujejo skozi kost v kri ali pa oddajajo tja samo svoje strupe. Na ta način se zastrupljajo organi, a boleznih, ki nastanejo od takšnih bolnih zob, se imenujejo oralna sepsa.

Trije važni organi so, ki največ trpe od bolnih zob. To so sklepi, obisti in srce. Iz neke angleške statistike posnemamo, da je iskati vzrok obolenja na revmatizmu v 56 odstotkih pri bolnih zobeh; od 100 revmatičnih jih je torej dobilo revmatizem 56 samo zato, ker imajo bolne zobe. V nekih toplicah na Češkem so opazovali, da so se bolniki pozdravili šele tedaj, ko so si dali izlečiti bolno zobovje. (Nadaljevanje prih.)

Kako se moramo ozirati na individualnost otrok

Ako hočemo, da nam bosta vzgoja in pouk uspela, moramo predvsem upoštevati individualnost otrok. To nalogo najlaže vršijo starši, toda žal, mnogokrat jih njih prevelika ljubezen do otrok vodi do pretiravanja, da smatrajo za individualnost svojih otrok tudi to, kar je le njih samovolja in trma. Zaradi tega bi bila šola glede individualnosti otrok boljša. Tu lahko učitelj laže spozna individualnost učenca, ker ga ne ovira pretirana ljubezen do njega. Vendar pa največkrat zaradi prevelikega števila učencev učitelj ne more upoštevati individualnosti učencev v toliki meri, kakor bi to bilo potrebno.

Kadar vzgajamo, moramo otroka prijemati tam, kjer je najbolj dostopen. Ozirati se moramo na njegov temperament in njegove druge posebnosti. Pa bi kdo izmed premožnih staršev mislil, da je potem najbolje, da bi se otrok vzgajal pri zasebnem učitelju. Vendar je to napačno mnenje. Pri zasebni vzgoji je učitelj preveč pozoren na individualnost učenca, zato ga lahko vzgoji v sebičneža ali mehkužneža, ki mu bo pravo realno življenje tuje. Zatajevanje in odrekanje mu bo neznano. Tako mu bo življenje težko, še težje pa tistim, ki se bodo morali družiti z njim.

Šola in dom morata skupno vzgajati v otroku individualna čustva, zlasti samoljubje, ki se javlja kot samozavest, častiljubje in sramežljivost. Brez samozavesti ni odločnega udejstvovanja. V otroku moramo jačiti pravo samozavest, da se ne bo precenjeval in ne omalovaževal. Malodušne in boječje otroke moramo hrabriti s svojo ljubeznivostjo in s tem, da jih pohvalimo za vsak uspeh, če je še tako majhen. Nasprotno pa moramo domišljave in ohole otroke navajati k pravi skromnosti. Individualnost otrok moramo torej mojstrsko izkoriščati in s tem vsestransko izobraziti fizične, etične in intelektualne sile otroka. D. Ž.

M. F.:

Letna moda je za nekaj časa izpodrinila vedno elegantno črno-belo kombinacijo in z uspehom propagirala modro-belo. Sedaj v jeseni pa se zopet pojavljajo črno-bele kombinacije pri oblekah, plaščih, klobukih, rokavicah itd. Posebno posrečena je modna kaprica — dvobarven kožuhovinast okras na enobarvnem plašču. Tako sem na primer videla na črnem plašču iz modnega volnenega blaga, ki se dobi pod imenom buklé (podoben je pletenini pod tem imenom), ovrtnik in našitek na rokavih iz črnega perzijanca, ozka, popolnoma mehka vezanka pa je bila iz hermelina (bela). Kompletiran je bil ta plašč z majhnim črnim klobukom iz svilenega žameta, belo usnjeno ročno torbico, črnimi rokavicami in s čevlji iz martinčkove kože.

Za jesen je pripravila moda poleg drugih kostumov za lepe solnčne dni tudi kostume iz sirovega platna z debelimi nitmi v naravni barvi. To platno ima tak videz kakor domače nebeljeno belokrajinsko platno. Te vrste kostumi niso samo elegantni, marveč tudi zelo praktični, ker se tako lepo perejo. Okrašeni so z velikimi kovinastimi gumbi ali zaponkami in pa z ozko barvastopaspulo. Tudi obleke se šivajo iz takega platna, seveda morajo biti gladke, angleške. Kratki jopiči z angleško fazono pa se nosijo tudi k volnenim in svilnim oblekam. Za te jopiče se dobi tudi finejše platno v raznih pastelnih barvah, ki pa ni tako originalno. Eleganten je komplet, sestavljen iz črnega ali temnorjavega volnenega krila, rumene ali svetlozelene bluže iz volnenega blaga, volnenega ali svilenega čipkastega trikoja in pa iz gladkega angleškega jopiča iz sirovega platna v srebrnosivkasti barvi.

Jesenski klobuki so majhni, k sportnim plaščem in kostumom se nosijo ponajveč bareti. Za klobuki pa prav nič ne zaostajajo razni turbani iz svilenega žameta ali pa kombinirani iz žameta in flamizola. Beli klobučki so največ iz žoržeta ali flamizola. Skoraj k vsaki obleki, najbolj pač k enobarvni, pa se poda klobuček ali turban iz svile ali žameta v barvi rubina. To je ena izmed najlepših letošnjih jesenskih barv. Posrečena ideja neke izumljive modistke je turban z «dekoltejem». Spleten je iz treh ali več primerno širokih trakov žameta tako, da je med presledki videti lase. Trakovi so ob strani, spredaj ali zadaj zvezani v umeten voz. Novi so tudi klobuki iz dlakaste klobučine, ki je obdelana tako, da ima videz jelenje kože. Zdi se, da so še bolj lahki kakor velurji, poleg tega pa še silno mehki. No in bareti? Ti so si z lahkoto priborili eno prednjih mest med pokrivali. Za jesen bodo klobučinasti, potem bareti, sešiti iz ozkih klobučinastih trakov in pa izkvačkani iz raznih vrst volne, svile, ženilje itd. Okras na baretih so kovinaste zaponke z monogramom, ki se nosi spredaj nad čelom, ko so se do sedaj nosili vsi okraski ob strani ali zadaj. Tudi

ves baret je potegnjen proti čelu, kar da obrazu popolnoma drug izraz. Pod tako pokrit baret se nosi tenak pajčolan brez okraskov, ki pridržuje lase. Biti mora črn, v barvi las ali pa v barvi bareta — torej zelo diskreten.

Letošnja moda ni zadovoljna z rokavicami iz trikoja in kože, uvedla je rokavice iz svilenega ali bombažastega čipkastega blaga in pa mrežane, kvačkane ali na roko pletene. Posebno lepe so rokavice, kvačkane na način irske čipke. Če so rokavice sestavljene iz kože in mrežanja (mrežan je navadno zapestnik ali pa ves vrhnji del do komolca), potem so luknjice lahko večje (6 do 7 mm), če so pa mrežane cele rokavice, morajo biti luknjice prav majhne. Kombinirane rokavice so največkrat do zapestja iz trikoja ali kože, naprej pa mrežane ali kvačkane, na koncu pa zopet obrobljene s kožo. Elegantne so kvačkane rokavice na način mušketirskih. Take rokavice se nosijo k popoldanskim in večernim oblekam. Za vsak dan se nosijo največ usnjene rokavice brez posebnih okraskov v zapestju, za potovanje pa iz jelenje ali svinjske kože.

Jesenskim plaščem močno konkurirajo kostumi. Prevladujejo kostumi z jopičem v videzu smokinga in sakoja. Za take kostume se uporablja največ šetljen, marengo, fresko, rips, ševiot — po večini pač moško blago. Ni lepo, če je krilo pretirano ozko, krojeno mora biti tako, da je spodaj širše kakor na bokih. Gube spredaj ali ob strani (15 do 17 cm od sredine) morajo biti zelo diskretne. Najbolj primerne so votle gube, ki pa morajo biti globoko pošite. Krilo mora biti precej dolgo, jopič pa mora segati do višine bokov, samo tako pride namreč postava do veljave. K sivemu ali modremu kostumu se nosijo temnosive nogavice in črni čevlji ali pa čevlji iz temne gadje kože. Krila so zvišana nad pas, po večini imajo naramnice, ki so zadaj prekrizane. K takemu kostumu se poda bluza iz svetlega črtastega cefirja, iz belega, svetlozelenega ali rumenega trikotina z vzorčkom ali pa telovnik iz svetlobarvnega volnenega blaga.

Jesenski plašči so v pasu in na bokih priležni, tudi če so prepasani, spodaj pa nekoliko razširjeni, ampak res samo nekoliko. Širina ram je poudarjena z raznimi sedli in epoletami, da pride do veljave vitkost pasu. Na plaščih so tudi imitirana bolera v raznih oblikah, obrobljena s kožuhovino, ali pa se obleče kar čez plašč kratek bolero iz perzijanca ali nutrije. Pri nobenem kostumu in plašču pa ne sme manjkati lahak volnen ali svilen šal.

Volnene jesenske obleke so okrašene s kožuhovino. Nekatere imajo kar cele rokave iz kožuhovine. Največ pa široke vezenke, ki nadomeščajo ovrtnik in šal. Gube, ki so se do sedaj nosile največ spredaj ali pa ob strani, se nosijo ali samo zadaj ali pa zadaj in spredaj. Praktično to ni kdove kako, pač pa elegantno in, kar je največ, moderno.

Preprosti, pa vendar elegantni plašči in kostumi

Jesenski kostum iz volnenega diagonalna. Jopič je brez ovratnika, ima samo široke reverje, zapenja pa se na en gumb. Krilo ima samo spredaj globoko votlo gubo. Sportni kostum, sešit iz temnozelenega tvida s svetlim vzorcem. Jopič se zapenja na dve vrsti gumbov. Žepi so zarežani. Krilo je sešito iz delov in je brez gub.

Plašč za vsak dan iz angleškega blaga s kimono-rokavi in visokimi zapestniki.

Modni plašč z majhnim ovratnikom, pod katerim je potegnjen šal, ki se ob strani zatakne pod pas. Rokavi so zgoraj široki, spodaj pa gladki in prilježni.

Ansambel za potovanje iz dveh vrst blaga. Obleka je iz vzorčaste svile ali iz lahkega volnenega blaga, plašč pa iz težjega volnenega blaga. Ima dolge reverje, rokavi so zgoraj dvojni, žepi zarežani.

Eleganten plašč iz modrega volnenega blaga. Rame so podaljšane, na kar je potem prišit rokav, ki je nad komolcem širok, spodaj pa prilježen.

Preproste obleke za vsak dan

Promenadna obleka, kombinirana iz kariranega in enobarvnega flamizola. Namesto ovratnika je kratek dvojni šal.

Jesenski plašč, sešit iz modnega bukleja. Gumbi so kovinasti.

Zaplatica pri žepu je pošita z ozkimi robčki.

Popoldanska obleka iz temnomodrega flamizola. Ovratnik je iz belega flamizola. Zaponka in gumbi so kovinasti.

Popoldanska obleka iz modnega trikoja, ovratnik in vezanka sta iz svetle svile.

Obleka za v urad, sešita iz vinskirodečega ripsa. Ovratnik je iz belega pikeja, gumbi so stekleni.

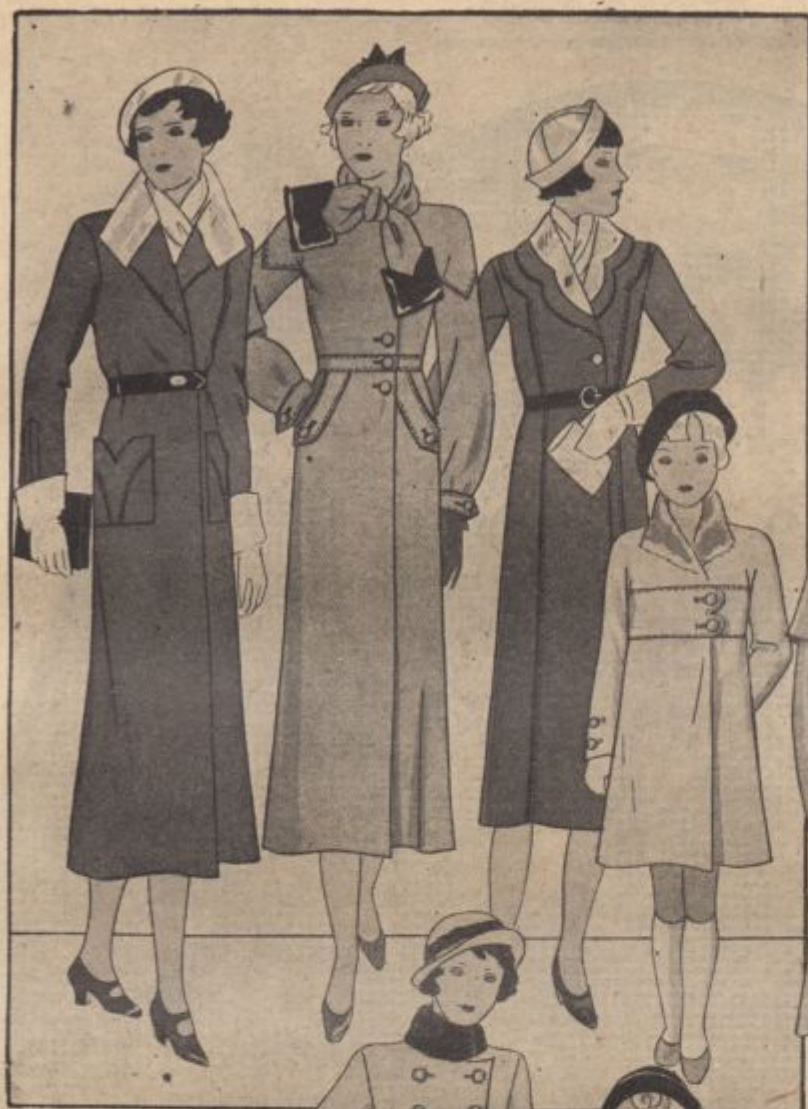
Promenadna obleka iz lahkega volnenega krepa v videzu plašča. Namesto ovratnika je vezanka iz kratkodlake kožuhovine.

Dekliška obleka, sešita iz temnorjavega volnenega ripsa.

Sportno krilo, sešito iz volnenega tvida. Gube ob strani so globoko pošite.

Za Vaše

hčerke

Dekliški plašč, sešit iz temnozele-
nega velurja in okrašen z belo ko-
žuhovino. Žepi so našiti.

Modni plašč za mlado gospodično,
sešit iz gladkega polnena blaga.
Žepi so zarežani, sedlo, zapestniki,
zaplatice pri žepih in pas so okra-
šeni s široko štepico. Namesto
ovratnika je šal, obšit s kožuho-
vino.

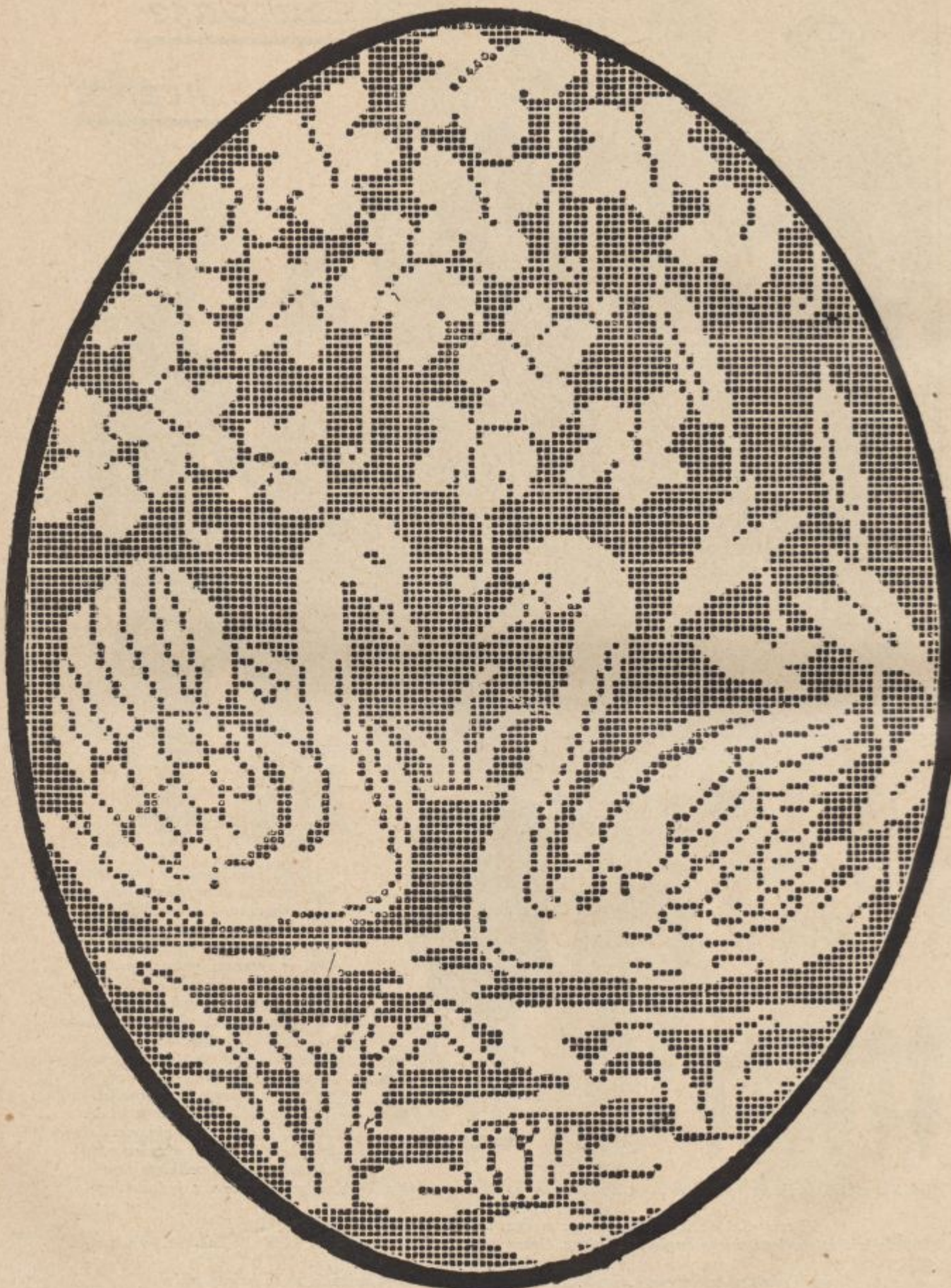
Jesenski plašč iz temnozele-
nega velurja. Ovrtnik je iz svetlega
polnena blaga in obrobljen z
blagom, iz kakršnega je plašč.
Otroški plašč, krojen kimono. Sešit
je iz bele flanele in okrašen z belo
kožuhovino in velikimi gumbi.

Dekliški plašč, sešit iz temnomodrega ševiofa. Ovrtnik ima obliko kepa, izpopolnjenega s kožuhovinasto vezanko.

Zimski plašček iz temnomodrega sukna, okrašen s črno kožuhovino ali plišem.
Zimski plašč iz svetlega sivga angleškega blaga. Ovrtnik in našitki na rokavu so iz kratkodlake kožuhovine ali pliša.

Otroški plašček iz svilenega žameta. Ovrtnik in našitek na rokavih so iz belega pliša.

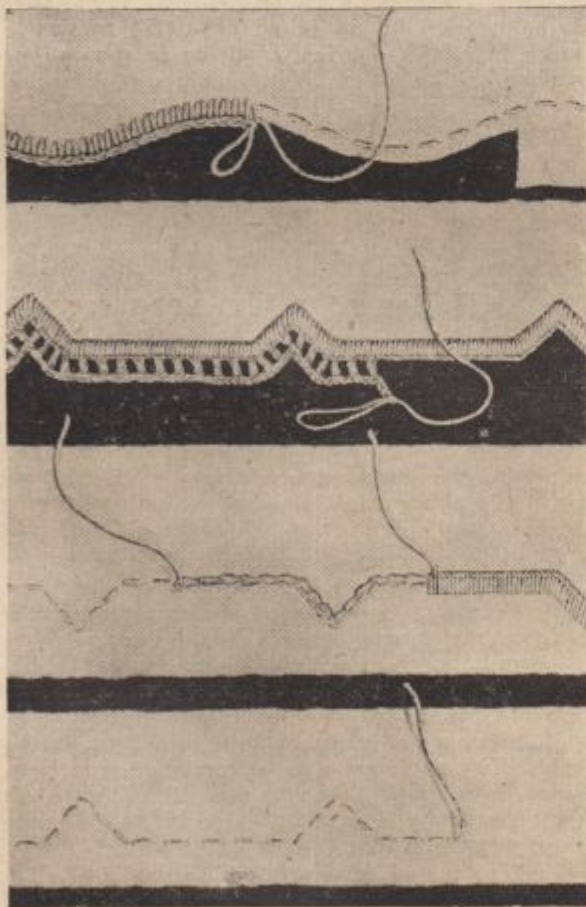
Za pridne roke

Vzorec za mrežanje, ki se lahko uporabi za zavese, blazine, pregrinjala itd. Mreža se naredi iz kvačkanca, motivi pa se izšijejo v platnenem ali gobelinskem vbodu s platnenim sukancem.

Žene so imele že od nekdaj rade žepne rute okrašene z vezanjem in čipkami. Nosile so jih že v srednjem veku, toda le za okras. Od tedaj so se ohranile vse do danes, zato vidimo skoraj pri vsaki narodni noši belo ali pisano žepno rutico, ki je vedno zelo dekorativna. Vsakovrstne čipke se uporabljajo za okrasitev žepnih rutic. Na letošnji jesenski razstavi na velesejmu so razstavile naše kleklarice zelo fine kleklane okvire za žepne rutice, ki so že tako narejeni, da se lahko všijejo na stroj za entlanje ali se pa vzankajo na roko; razne trgovine z ročnimi deli, zlasti pa Državni osrednji zavod za ženski domači obrt v Ljubljani, pa so razstavili posebno fine mrežane (file) okvirčke. Kdor pa hoče porabiti manjše ostanke batista, svile ali platna, si lahko naredi kvačkan okvirček, ki je prav čeden, če se vzame zanj lep vzoreček in lepa barvasta prejica ali svila.

Prinašamo več žepnih rutic, ki so okrašene s kvačkanimi čipkami v raznih širinah in z raznimi vzorčki. Na spodnji sliki se vidi način dela, in sicer na prvem delu slike, kako se označi rob, na drugem, kako se po naznačenem zanka, na tretjem in četrtem pa, kako se po obzanknem in obrezanem robu kvačka. Za kvačkanje takih čipk moramo vzeti vselej tenak kvačkanec (števil. 80 do 100), svilo ali prejico.

M. F.:

Za jesen

Nov klobuk, draga naročnica, si boste morali kupiti za letošnjo jesen. Škoda, da se lanski ne da pobarvati, kajti letošnji so ponajveč beli. Sicer pa niso dragi. Koliko pa naj stane tak baret, saj ga skoraj nič ni, toda pokrit mora biti na korajžo; da, postrani na korajžo, saj korajže potrebujemo tem več, čim slabše se nam godi. Čez to malenkost prevezemo droben pajčolan, toda brez velikih konfetijev, ki niso dosegli zaželenih uspehov. Kakor so prišli, tako so že izginili, namesto njih pa si bomo jesenske barete prevezovali s tenkimi pajčolani in z diskretnimi okraski ob robu v enaki barvi, kakor je pajčolan.

Koliko dam poznate, ki nimajo v svoji garderobi bareta? Prav malo jih je, pa še te si ga bodo letos kupile ali pa same naredile, saj vidimo poleg klobučinastih baretov sedaj v izložbah največjih trgovin že kvačkane in pletene barete z napisi »Zadnja novost«. Če smo imeli pred leti pleteno čepico v barvi, ki se nam je tako podala, da je še vedno nismo pozabili, zakaj bi je letos ne poiskali, razdrili in naredili iz nje modernega bareta, da bi bili videti zopet tako podjetni kakor v tistih lepih časih. Tak baret kompletira vezanka, ki mora biti narejena iz enakega materiala in v enakem vzorcu, kakor je baret.

Na sliki vidite letošnji modni baret, izkvačkan iz raznobarvne volne ali ženilije, in vezanko. Baret je sestavljen iz treh delov, in sicer iz okroglega vrhnjega dela, iz srednjega dela, ki ima obliko širokega traku, in pa iz roba, ki mora tesno prilegati h glavi preko čela. Vrhnji okrogli del in pa srednji del se izkvačkata vsak zase in sešijeta, nakar se prikvačka še spodnji rob.

Vedno beli zobje

Poročam Vam, da že 15 let uporabljam zobno pasto "Chlorodont". Se nikdar nas ni razočarala. Imeli smo vedno bele zobe in prijeten okus v ustih, tembolj ker uporabljama že dalj časa Chlorodont ustno vodo. Tudi uporablja cela družina samo Chlorodont zobne ščetke. J. Podgornik, T. . . Zahtevajte zato samo pristno Chlorodont zobno pasto, tuba Din. 8.— in Din. 13.—, ter zavračajte vsak nadomestek.

M. F.: **Iz razstave „Naše ognjišče“**

Naše gospodinje so postale zadnji čas zelo agilne. Ustanovile so »Zvezo gospodinj«, izdajajo lastno glasilo »Gospodinja« in prirejajo predavanja, tečaje in razstave. S svojim dosedanjim delom so dokazale, kako dobro se zavedajo, kaj je dobra gospodinja za posamezno družino in kaj pomeni dobra gospodinja v narodnem gospodarstvu. Kdor je z zanimanjem pregledal obširno razstavo, je videl, kaj vse mora gospodinja znati, videti in poznati.

Menda je bila eno izmed največjih del, ki so ga do sedaj izvršile naše gospodinje, obsežna razstava »Domače ognjišče«, prirejena za časa letošnje razstave »Ljubljana v jeseni« v velesejmskih prostorih. Razstavo je aranžirala ga. ing. arh. D. Šantlova, sodelovale pa so še ing. kem. Marija Ahačičeva, ing. kem. Nada Dolarjeva, dr. Mira Finkova, dr. Konvalinka-Tavčarjeva, učiteljica Štefanijska Humkova, mr. ph. Nevina Rebekova. Sodelovale so pa seveda tudi članice Zveze gospodinj. Razstave se je udeležila gospodinjstva šola »Mladika«, ki je razstavila vkuhanu sadje in sočivje.

Vse je bilo tako zapeljivo, da so se marsikomu cedile slinice, ko je pregledoval razno sadje, vloženo v sladkorju, kisu, medu, konjaku itd., potem fižolček, beluše in razno drugo sočivje v kisu ali pa sterilizirano. Gospodinjstva šola Marijanijska je razstavila doma pripravljene sadne soke in brezalkoholne pijače, gojenke banovinske kmetijsko-gospodinjstvene šole iz Sent Jurja ob južni železnici pa so pripravljale okusna narodna jedila, in kdor je imel srečo, da je prišel o pravem času, je dobil poskušnjo.

Zanimivi sta bili statistika gospodinjstvenega šolstva, iz katere je razvidno, koliko deklet se pripravlja za gospodinjstvo poklic, in pa gospodinjstva literatura, kjer so bile zbrane menda vse naše kuharske knjige, pričeni s prvo slovensko kuharsko knjigo Valentina Vodnika »Kuharske bukve«.

V raznih oddelkih so bili razstavljeni mlečni izdelki, razno pecivo, kruh, testenine, kurivo itd. Nadzornik Strekelj je pokazal, kako se preskrbimo za zimo s solato, zelenjavo in sadjem. Razstavljeni sta bili tudi dve kuhinji, in sicer ena za preprosto, skromno gospodinjstvo, kateri je kuhinja obenem tudi delavnica in jedilnica, druga pa za gospodinjstvo, ki ima večje stanovanje. Te dve kuhinji bi morala videti vsaka gospodinja, ker ustrezata vsem higienskimi in praktičnim pravilom.

»Zveza gospodinj« je povabila tudi obrtnike, trgovce in zastopnike, da so razstavili svoje blago. Vsakdo je pač razstavil najboljše, zato je bilo polno vsega, kar se potrebuje v gospodinjstvu. Izmed novosti mi je bil posebno všeč praktičen zaboj za krompir, izdelek domačega obrtnika, in pa omara za čistila, izdelana od domačega obrtnika po načrtih ing. arh. D. Šantlove. To je univerzalna omara, v kateri je dovolj prostora za različne potrebščine, ki se navadno postavljajo po kotih in obešajo na zid, da se nanje nabira prah. Prezreti pa ne smem patentiranega obroča »Priatelj gospodinj«, ki ga je razstavila tvrdka Jelodvor iz Ljubljane. S tem obročem, ki je bil odlikovan na vseh svetovnih gospodinjstvenih razstavah, kjer je bil razstavljen, se prihrani na navadnem štedilniku 30 do 40 % kuriva. Primeren je za večja in za manjša gospodinjstva, za gospodinjstvene šole, hotele itd. Zastopnik mi je pokazal razna priznalna pisma, med katerimi je tudi zelo toplo priporočilo »Krekove gospodinjstvene šole« v Zgornji Šiški, ki uporablja take obroče že dalje časa.

M. F.:

Razstava

preprog na Državnem osrednjem zavodu za ženski domači obrt v Ljubljani.

Agilni Državni osrednji zavod za ženski domači obrt, ki neumorno deluje za razširjenje in izboljšanje domačih obrti s prirejanjem raznih tečajev in razstav, je zbral od ljubiteljev, izdelovalcev preprog, razne izdelke in jih za časa razstave »Ljubljana v jeseni« razstavil v lastnih prostorih. Da se dvigne in kolikor mogoče razširi ta obrt, bo priredil zavod v najkrajšem času tudi dva tečaja, v katerem se bo poučevalo tkanje preprog.

»Rada bi napisala nekaj o vaši razstavi preprog«, sem nagovorila gospoda ravnatelja.

»Če ste deset dni v Pragi in jeste vsak dan znamenito »vepřovou« s knedlikem a zelím, enajsti dan pa vas znanci povabijo zopet na »vepřovou«, potem boste približno vedeli, kako prijetno mi je sedaj ob polšesti uri ponavljati storijo, ki sem jo pričel danes ob osmi uri prvim obiskovalkam«, se je prijazno nasmehnil gospod ravnatelj. Pa je le še enkrat začel. Opozoril me je na preproge, tkane iz svile, iz importirane volne in iz domače volne.

Ker se je tkanje preprog pri nas zadnji čas zelo razširilo, je s kritičnega stališča pametno, da se je priredila ta razstava, iz katere je razvidno, koliko organizacije za izboljšanje vzorcev, materiala, barv in dela je še potreba, preden bomo lahko delali doma iz domače volne dobre preproge. Tu imajo še dela naši umetniki za vzorce, kemiki in tvorničarji za lepo barvanje domače volne, izdelovalci pa, posebno nekateri, čeprav so amaterji, morajo bolj paziti zlasti na pravilno striženje in na enakomerne ravne robове, to so napake, ki jih je na nekaterih razstavljenih kosih tudi lajik opazil. Ne mislim se spuščati v podrobno kritiko o vzorcih in delu, rečem samo toliko, da zaslužijo prireditelji in razstavljalci za težko oranje ledine na tem povsem novem polju vse priznanje. Brez dvoma nam bo pa že prihodnja razstava pokazala več originalnih vzorcev in dober domač material.

Mira Zorova:

Pridna roka tiho veze ...

(Nadaljevanje.)

Pomočki in material za vezenje.

Za vsako delo potrebujemo svoj material in svoje pomočke. In čim bolj oboje poznamo, tem lažje in lepše delamo. Zato mora vezilja v prvi vrsti dobro proučiti, kakšen material potrebuje za to ali ono delo in kakšni pomočki ji najbolj olajšajo delo.

Igle so eno izmed glavnega orodja vezilje. Človek bi mislil — igla je igla. Pa ni vseeno, kakšno iglo uporabljamo za izvrševanje različnih tehnik ali za delo na različnem materialu. V splošnem si je treba zapomniti o igli osnovno pravilo, da mora biti nit tanjša od nje, ker je drugače med nitjo in tkanino preveliko trenje. Ne samo da je zato vezenje oteženo, tudi nit sama se prične kmalu cepiti, trgati in odvijati. To pravilo velja za trši material, kjer se nit v premeru ne vdaja, kakor n. pr. volna. Pri teh dveh pa mora biti igla tanjša, ker se nit, ki jo vlečemo skozi tkanino, vdaja.

Tudi ni vseeno, ali uporabljamo koničasto ali topo iglo. Pri gostem blagu, kjer moramo celo posamezna

vlakna prebadati, n. pr. platno, damast, svila itd., potrebujemo brez dvoma ostro, koničasto iglo. Pri redkih tkaninah, kjer potegamo iglo in nit med posameznimi vlakni, potrebujemo pa topo iglo, ki se ne zatika v niti tkanine, ampak lahko podrsuje mimo njih.

Še celo uho šivanke ima svoj pomen. Poznamo okrogla in podolgovata ušesa. Okroglo in majhno uho nam služi za vdevanje močno sukanih, trdih niti, medtem ko v to uho n. pr. volno jako težko vdenemo. Za take mehke niti moramo seveda uporabljati šivanke s podolgovatimi ušesi.

In še o vdevanju samem.

Različne niti so sukane v različne smeri. Od leve proti desni ali pa narobe. Najbolj pogosto so sukane na prvi način. To je jako važno za vdevanje. Vsako nit, ki jo hočemo vdeti v šivankino uho, moramo na koncu lepo odrezati. Nato moramo med palcem in kazalcem poizkusiti, v katero smer je nit sukana. Ko to ugotovimo, potem konec niti še sami prav trdo zavijemo, da se napravi močna in bolj ali manj ostra konica na koncu niti. Na ta način potem prav lahko vdenemo nit v okroglo šivankino uho.

Mehke niti pa vdevamo, kakor sem že omenila, v podolgovata ušesa. Te niti so po navadi jako malo ali pa sploh nič sukane, zato jih ne moremo zaradi vdevanja sami na koncu sukati. Volneno nit in vse nje podobne vdevamo na ta način, da jo na koncu najprej okrog igle preganemo in močno zategnemo. S tem si napravimo zgib niti, ki je sicer dvojen, toda jako ploščat, zaradi česar ga brez truda spravimo skozi podolgovato uho.

Skoraj vsi pomočki, prav posebno pa igle, so tako poceni, da ni ravno nujno potrebno skopariti z njimi. S tem seveda nočem reči, da naj šivanke leže po vseh kotih in se svetijo v vsakem sklepu med deskami na tleh, ampak hočem opozoriti na posamezne napake, ki jih imajo šivanke. Če igla ni zadosti obrušena, da njena površina ni dovolj gladka, prične igla zaradi povečanega trenja med vezanjem «peti». To pri delu jako moti, ker se na eni strani igla mnogo težje vleče skozi tkanino, na drugi strani pa veziljo, posebno začetnico, to enakomerno škripanje vznemirja. Druga napaka cenejših šivank je ta, da so njih ušesa na notranji strani premalo obdelana. Ker so ostra, hitro prežro nit, da se nam strga. Razumljivo je, da tudi pri delu jako moti, prav posebno še če delamo za

V soli

so Vaši malčki bolj kot pa kje drugje izpostavljeni nevarnosti nalezljivih bolezni. Varujte jih s

**Panflavin-
PASTICAMI**

Dovoljeno od Min. socialne pol. in narodnega zdravlja št. št. 15051 od 26. 4. 1932.

Camilla Horn pravi: „Mnogo mojih filmskih prijateljev in jaz uporabljamo vedno „Nurblond“ ter smo zhičeni z njim!“

BLONDINKE!

Novi shampoo vrača potemnelim lasem njihov prvotni zlati sijaj.

Ne dopuščajte, da Vaši plavi lasje izgubljajo lepoto — blesk in barvo. Fina struktura naravno plavih las zahteva posebno nego. V „Roberts Nurblond“-u boste naposled našli specijelni shampoo za blondinke, ki ne le ohranja čar naravnih plavih las, marveč jim vrne, njihov zlati blesk, tudi tedaj, ako so lasje že potemneli in izgubili svoj blesk. „Roberts Nurblond“ ne pušča ničesar za seboj, kar bi povzročilo otemnelost in škodilo lepoti plavih las. Ta shampoo ne vsebuje nikake barve, niti Henne ter je brez sode in drugih škodljivih sestavin. Že prvi poskus kažejo presenetljiv učinek; lasje postanejo dišeči, nežni kakor svila ter se blišče v divnih zlatih refleksih. Milijoni ameriških in evropskih blondink uporabljajo „Nurblond“ z največjim uspehom. Denar se vrne, ako bi učinek ne odgovarjal Vašim najvišjim zahtevam! Dobi se povsod. Poskusite še danes.

**ROBERTS
NURBLOND**

(V Ameriki poznan pod imenom Blondex)

Shampoo za blondinke

Gen. zast. za Jugoslavijo: Parfumerija Nobilitor, Zagreb, Illica 34.

denar in ne za zabavo. Igle slabše kakovosti tudi očrne, če jih prijemljemo s potnimi prsti. To je znak, da se je obrabila površina igle, da je nekako zarjavela (oksidirala). Taka igla lahko nežno tkanino zamaže in tudi prične prav kmalu «peti». Vsaka dobra igla mora biti predvsem popolnoma okrogla, dobro obrušena, njeno uho pa mora biti prostorno in lepo obdelano. Ostri robovi režejo nit.

Ker so, kakor sem omenila, igle jako poceni (24 igel dobite za dva dinarja), ne bo nobena dobra vezilja z njimi skoparila na rovaš lepote vezenine. Svetujem vam, da zavržete vsako iglo, ki bi pokazala to ali ono napako.

Na kraju bi še omenila, da uporabljamo za vezenje na roko kratke igle, če pa vezemo na blagu, ki je napeto v okviru, moramo vzeti dolgo iglo, da jo lahko prijemamo zdaj s prsti desne, zdaj s prsti leve roke.

Mladostno živahnost in resnično lepoto

si ohranite samo tedaj, ako vodi za kopanje ali umivanje dodaste izmed naravnih soli za kopanje:

Isla Koniferen Badesalz
Isla Chypre Badesalz
Isla Eau de Cologne Badesalz.

Same dišeče soli, ki delajo kožo lepo ter krepe živce in mišice. Salinenverwaltung Bad Ischl.

Za Jugoslavijo: Paracelsus k.d. Zagreb 3.

Jedilni list za teden dni

- Ponedeljek**, o b e d: krompirjeva juha z gobicami, nadevana paprika v omaki, dušen riž, mešan kompot.
Večerja: ledvice v kisli omaki, garnirane s krompirjevimi žličniki.
- Torek**, o b e d: koštrun, pripravljen kakor divjačina, in kruhovi cmoki, solata, jabolčni zavitek.
Večerja: špinačni puding, garniran z gnatjo, jabolčni kompot.
- Sreda**, o b e d: na goveji juhi rezanci, govedina, garnirana s špinačo, korenjem, praženim krompirjem in kumarično omako.
Večerja: rižoto s teletino, kompot.
- Četrtek**, o b e d: ričet na suhi juhi, kislo zelje z rebrci, krompirjev pire, čežana.
Večerja: jajčni pečenjak z mešanim kompotom.
- Petek**, o b e d: paradižnikova juha z vrvicami, ohrovt in ocvrt krompir, češpljevi cmoki.
Večerja: ocvrte sardelice in solata ali pa polenta z maslom in parmezanom in zelena solata s trdo kuhanimi jajci.
- Sobota**, o b e d: na goveji juhi jetrni ponvičnik, govedina, garnirana z različnimi prikuhami (posiljeno zelje, dušene šalotke, pražen krompir, kuhan hren), palačinke.
Večerja: telečja pljučka v kisli omaki in testeni polžki, solata.
- Nedelja**, o b e d: na juhi (ki je ostala od sobote) ocvrt grah z gnatjo, pljučna pečenka v omaki, široki rezanci, solata, flancati z rajsko peno.
Večerja: kuhana telečja ali svinjska glava z mrzlo omako.

Nekaj kuhinjskih receptov za oktober

(Količina, računjena za 4 do 5 oseb.)

Telečja ali svinjska glava z mrzlo kislo omako. Dobro oprano in osnaženo telečjo ali svinjsko glavo skuhamo do mehkega v slanem kropu z vsemi zelenjavami kakor za juho. Kuhano in nekoliko ohlajeno zrežemo na večje kose, kosti in koščice izločimo, meso zložimo na podolgovat krožnik in ga obložimo s kuhanim drobnim krompirjem, povaljanem v raztopljenem presnem maslu in drobno sesekljanem peteršilju. Zraven serviramo omako v posebni posodi. Omako pripravimo iz treh trdo kuhanih jajc, ki jih pretlačimo skozi sito, denemo v skledico in primešamo pol žlice drobno sesekljane čebule, pol žlice drobno sesekljanega peteršilja ali drobnjaka, eno žlico drobno sesekljanih kislih kumaric ali kaper, žličko gorčice, soli, popra in tri do štiri žlice olja in vinskega kisa po okusu. Vse to dobro premešamo in prinesemo na mizo.

Češpljevi cmoki iz paljenega testa. Pol litra mleka nekoliko osolimo, dodamo tri dekagrame presnega masla in pristavimo. Ko začne skoraj že vreti, dosujemo med trajnim mešanjem pol litra presejane ostre pšenične moke in kuhamo na zmernem ognju med trajnim mešanjem toliko časa, da se naredi tako gosto testo, da se začne ločiti od kuhališnice in posode, nato ga odstavimo, mešamo dalje, da se nekoliko

ohladi, in dodamo dve jajci. Ko je dobro vmešano, zvrnemo testo na pomokano desko, ga tenko razvaljamo in zrežemo na štiri oglate krpe, tako velike, da lahko zavijemo češpljo vanjo. Češpljam izločimo pečke in jih nadomestimo s koščkom sladkorja, potem zavijemo v vsako krpico po eno, krpico ob robu tesno stisnemo in oblikujemo cmoček. Ko so vsi cmoki narejeni, jih kuhamo v vrelem slanem kropu približno 10 minut. V pekači ali prostorni kozici pripravimo na maslu ali masti prepražene drobtinice, poberemo cmoke iz kroga, jih dobro ocedimo in povaljamo v drobtinice, in ko imamo vse povaljane, jih pustimo še nekaj časa v pečici ali na ognju, da se nekoliko opečejo in dobe lepo rumeno skorjo. Nato jih zložimo na krožnik in potresemo s sladkorjem in cimetom. Serviramo takoj.

Ledvice v kisli omaki. Goveje, telečje, svinjske ali janjčje ledvice izlužimo dobro v večkrat premenjani vodi in jih pustimo vsakokrat po nekaj časa v njej, preden jo izmenjamo, tako da stoje v vodi približno eno uro. Nato jih obrišemo in osušimo s snažno krpo in zrežemo na tenke rezine. Potem jih z drobno zrezano čebulo na masti na hitro prepražimo. (Če jih pražimo predolgo, postanejo trde.) Nato jih potresemo malo z moko, in ko ta porumeni, zalijemo s kropom ali juho, dodamo soli, popra, nekoliko majorana in kisa po okusu in pustimo, da se pokrite še nekoliko časa duše. Goveje ledvice dobre pol ure, druge manj. Namesto kisa je bolje, če jih kisamo z limonovim sokom.

Dušene šalotke kot prikuha. Za debel oreh debele šalotke ali drobnejše čebulice olupimo in pri vrhu nekoliko prirežemo, nato jih denemo v kozico in prilijemo toliko vode, da so pokrite, nakar jih kuhamo toliko časa, da se vsa voda pokuha in so čebulice mehke, kar preizkusimo na ta način, da jih lahko z zoborebce prebodemo. Nato prilijemo nekoliko kroga ali juhe, osolimo, dodamo pol žlice sladkorja in košček presnega masla ali masti in pokrite dušimo toliko časa, da sladkor porjavi in čebulice lepo zarumene, zalijemo še prav malo z juho, okisamo, in ko še enkrat prevro, so narejene. Serviramo jih h govejemu mesu ali pečenki, bodisi svinjski ali telečji.

Cenenost plinske kurjave

Dandanašnji časi so slabi. Že pri nas, tembolj pa drugod. Zato ni čudno, če v Nemčiji vsako novo stvar temeljito preizkusijo, preden jo izroče splošni uporabi.

Šlo je za to, ali se uvede električna ali plinska instalacija za kuhinjsko uporabo v naselbini s 15.000 prebivalci. Priredili so javno kuhanje za primerjavo. Plin je neoporečno zmagal.

Prav tako je priznana naša kuharica preizkusila cenenost plina v primeri z modernim štedilnikom na premog.

Priprava meščanskega obeda za 4 odrasle osebe je zahtevala ob skrajnem varčevanju 1 kg drv, t. j. Din 0-30, in 5 kg trboveljskega premoga, t. j. Din 2-50. Skupaj torej Din 2-80. Za isto kosilo pa je bilo treba le

0.95m³ plina, kar je stalo samo Din 1.90. Razlika znaša torej 90 par, in če računamo to na leto dni, dobimo Din 328.50, kar pomeni v prenesenem pomenu 1 par res prvovrstnih čev-jev ali karkoli drugega v gospodinjstvu.

Toda ne samo da se prihrani toliko na ku-rivu. Pomislite: pri plinskem štedilniku odpade dolgotrajno in težavno pomivanje sajaste po-sode, odpade mučno donašanje drv in pre-moga, neprestano pometanje pepela in drugih smeti, dalje odpade tudi ves čas, ki ga drugače porabite za dolgotrajno kurjenje in postrežbo štedilnika. Vse te sitnosti z dimnikarjem od-padejo in še marsikaj drugega.

Delo gospodinje se na ta način poenostavi, olajša. Mnogo časa se prihrani. Takšno prepro-sto delo v kuhinji prične gospodinja veseliti. Vse lahko opravi sama, in še ji ostane časa. Kaj bi torej z gospodinjso pomočnico? Lep poldrugi tisočak ali pa dva si prihrani na leto. In s tem denarjem lahko kupi nove plinske aparate, ki še bolj lajšajo gospodinja delo. Plinsko peč, plinski likalnik, plinski avtomat za kopalnico, plinske peči za ogrevanje sob itd. Gospodinjstvo postaja vedno bolj moderno, bolj smotrno urejeno, vedno lepše in prijet-nejše. Neverjetno mnogo časa se pri tem pri-hrani in gospodinja lahko naredi marsikaj doma sama, kar je morala prej naročiti pri šivilji, vezilji, pletilji, v pralnici itd. Ona si prihrani vedno več denarja in kar na lepem, ne da bi bil mož opazil njeno varčevanje, ga žena povabi na kratek oddih ali pa mu kupi za god to ali ono praktično stvar, če je tudi nekoliko dražja.

Za negovanje obraza

potrebujete na vsak način

ISLA SCHLAMM

naravni radioaktivni mulj (glen) iz kopališča v Ischlu za obkladke na obrazu. Odpravlja gube in pomlaja uvelo kožo. Preprosta uporaba po navodilu, ki je pri-loženo vsakemu ovitku. Dobiva se v vseh trgovinah te stroke.

Za Jugoslavijo: Paracelsus k.d. Zagreb 3.

Nezmerno kajenje škoduje Vašemu možu.

ZATO MU DAJTE «NICOTLESS».

Aparat in steklenica «Nicotlessa» stane Din 22.—.

Pišite na:

Nicotless, Ljubljana, Dalmatinova ulica št. 10/k.

Nov način pouka.

V Ljubljani so profesorji raznih šol ustanovili po-sebno dopisno šolo. Ta dopisna šola naj omogoči teo-retično izobrazbo za izbiro boljšega poklica tistim, ki zaradi svoje celodnevne zaposlenosti ali zaradi odsot-nosti ali bivanja na deželi ne morejo obiskovati red-nih šol.

V tej dopisni šoli se bo vsaka naučila predmetov, in sicer:

Knjigovodstvo.

Kdor bo končal oba dela, bo usposobljen voditi knjige v vseh vrstah knjigovodstva.

Slovensko dopisovanje.

Kdor dokonča oba tečaja, obvlada popolnoma vse trgovsko dopisovanje, spozna vse tiskovine, tudi v bančnem dopisovanju, in je usposobljen nastopati kot samostojen korespondent v vseh podjetjih in zadrugah.

Nauk o trgovini.

Obiskovalec tega predmeta se seznani z vsem trgov-skim življenjem. On razume bistvo trgovstva, se zna ogibati nepravil, spozna vzroke gospodarskih kriz in se seznani z vsem gospodarskim življenjem.

Trgovsko in menično pravo.

Absolvent teh predmetov se seznani s pravnimi do-ločbami o svojem stanu, pozna svoje pravice in dolž-nosti ter vse oblasti, katerim je podrejen.

Zadružništvo in drugi združni predmeti.

Kdor konča združni tečaj, se seznani z vsem poslo-vanjem v zadrugah. Zna voditi knjige kreditnih in pridobitnih zadrug, spozna do dna združno dopiso-vanje in zna toliko, da more samostojno voditi posle v katerikoli zadrugi.

Slovenščina.

Po obeh tečajih bo obiskovalec znal lepo slovenščino in poznal slovensko slovstvo od prvih do današnjih dni.

Ostali jeziki.

Kdor bo vestno sledil našim jezikovnim tečajem, se bo najhitreje, najbolj dovršeno in najlažje naučil mo-dernih jezikov.

Zemljepis.

Absolvent teh tečajev pozna vse osnovne zemlje-pisne pojme. Znan mu postane ves gospodarski položaj na zemlji in s tem so mu pojasnjeni vsi dnevni do-godki, ki presnavljajo svet.

Poznavanje blaga.

Kdor kupčuje z blagom, mora blago najprej poznati.

Stenografija.

Priden slušatelj teh tečajev se bo naučil stenogra-firati. Koliko časa in truda si bo prihranil s tem, če bo znal hitro pisati!

Strojepisje.

Vsak, ki ima ali bi rad imel pisalni stroj, se bo v tem tečaju naučil, kako se naglo in točno piše nanj.

Zaključek.

Videli ste, kaj vam nudijo. Če imate količkarj volje in če želite, da se vam bo boljše godilo, se vpišite v DTŠ. Zapomnite si dobro: vse, karkoli hoče človek, doseže na svetu. Nič ni nedosegljivega. Z nekoliko pridnosti in vztrajnosti dosežeš vsak cilj; to potrjuje zgodovina.

Kdor si torej hoče izboljšati položaj, kdor hoče imeti v življenju uspeh in noče, da bi bil dan za dnem v skrbeh za svojo bodočnost, ta bo vedel, da je izobrazba tista, ki daje možnost napredovanju.

Najlažje in najceneje si pridobiš izobrazbo, če se za-pišeš v DTŠ. Opravljaš namreč lahko svoje poklicne posle, ni ti treba hoditi v šolo, in kljub temu se lahko vsega naučiš.

Kdor se čuti torej močan in ima pogum, naj se pri-glasi v Dopisno trgovsko šolo!

Študiraj eno, dve leti, da boš užival sadove petdeset let! DTŠ bo svojim učencem pomagala pri iskanju služb in z nasveti!

Tiste, ki se boste sklicevale na «ženo in dom», imate pri Dopisni trgovski šoli v Ljubljani, Pražakova 8/1, 20 % popusta.

Meseca oktobra je jajčje krize konec. Sedaj prično nesti tudi tiste jarčke, ki so se izlegle meseca aprila in maja. Izpočetka so jajca čisto drobna, čez nekaj dni pa že dobe pravo obliko in velikost (teža normalnega jajca je 55 do 60 gramov). Kokoši potrebujejo sedaj mnogo beljakovinske hrane in apna.

Nekatere dobre stare kokoši se prično šele sedaj goliti. Vendar pa poteka pri njih ves proces znatno hitreje. Čim hladneje postaja, tem bolj mastno hrano jim morate nuditi. Najbolje pa bo, če jih kar zaprete v kokošnjak. Take kokoši so namreč najboljše za plemo. Tudi starejše jarčice iz februarja in marca se prično goliti po vratu. Zato moramo skrbno pregledati ves kokošnjak. Prav majhna luknjica od žeblja lahko povzroča prepih z vsemi posledicami. Zoper mraz in vlago, ki sedaj polagoma pritiskata, morate ukreniti, kar je v vaših močeh. Natlačite pod streho sena, obložite proste stene kokošnjaka. Proti koncu meseca, ko se že zgodaj mrači, lahko pričnete tudi z umetnim razsvetljevanjem kokošnjaka.

Preostale peteline, ki jih niste namenili za plemo, je treba že sedaj kapuniti, ker se drugače do Velike noči dosti ne razvijejo. Če pa redite tudi gosi, jih boste za sv. Martina zadostno izpitali.

Z 31. oktobrom pa se konča poslovno leto v kokošje-reji.

J. J.:

Vrtna dela meseca oktobra

Oktobra meseca, posebno zadnje dni, je glavno pospravljanje vrta. Fižolovino (fižolovo slamo) in grahovino populimo, posušimo na solcu in pokurimo, kadar zakurimo pod kotlom za perilo ali kadar kuhamo svinjsko pičo. Lahko jo pa tudi sesekamo in porabimo za steljo. Ako je ne moremo ali nečemo posušiti, jo pa lahko podštihamo. Še prej pa oberemo vse stročje. Mlado stročje porabimo za solato, starejše, a še mehko, pokuhamo v prežganju, ostarelo pa izluščimo. Napol zrelo zrnje nam da izvrstno jed kot solata s kisom in oljem, ali pa zabeljeno s svinjsko mastjo ali sirovim maslom.

Še nezrele sadove paradižnikov in paprike oberemo in jih godimo na solcu; ako to ni mogoče, pa na pečici štedilnika.

Kadar ožge slana zel reginam in dalijam, jih izrujemo in previdno izkopljemo iz zemlje, da ne po-trgamo ali poškodujemo gomoljev. Nato odrežemo stebela za ped visoko nad koreninami (gomolji). Potem položimo gomolje na suh in solnčen prostor, in sicer tako, da so obrnjena odrezana stebela (štori) navzdol. To pa zato, da se izcedi iz njih vlaga, gomolji sami pa osušijo. Pomniti je: čim bolj se gomolji izsušijo, tem manj gnijejo in plesnijo, tem bolj torej prezimijo. Prav tako vzamemo iz zemlje gomolje kan, gladijol in drugih cvetic ter jih tudi osušimo na solcu. Nato spravimo vse gomolje na suh prostor, kjer ne zmrzuje. Ako nimamo takega prostora, jih prenesemo za časa hudega mraza v stanovanje in shranimo v zaboju v prednji sobi, pod štedilnikom ali kje drugje v kuhinji, pod posteljo v kurjene spalnice itd.

Kadar začne listje rumeneti ali odpadati, sadimo in presajamo lepotično in jagodično grmičje, kakor ribez (ivančno grodje) in agras (kosmulje), razne vrtnice (visoke in nizke) ter sadna in druga (lepotična) drevesa. Vse te rastline sadimo najboljše ob lepem vremenu.

Cvetice, ki jih mislimo imeti preko zime v stanovanju, presadimo, ako tega še nismo storili, čimprej v lonce, čebre ali druge posode.

Visoke vrtnice odvežemo proti koncu meseca oktobra od kolov in jih nagnemo, ako ne padejo same, nalahko k tlom. S tem dosežemo dvoje: 1. rastline se na položaj, v kakršnem bodo pozneje preko zime (ko jih bomo položili), privadijo; 2. jih, če so odvezane, ne polomi nenadni sneg (ki jih pritisne potem samo k tlom).

Nikakor pa ne pospravljamo ta mesec (kvečjemu zadnje dni, ako bi že pretila zima) z vrta še korenjarjev, kakor: repe, zimske redkve, pese, podzemne kolerabe, korenja. To pa iz dveh razlogov: 1. ker se korenje teh rastlin oktobra meseca še najlepše razvija, 2. ker bi nam korenje, ko bi ga zgodaj pospravili, slabo prezimilo. Posebno repo in redkev moramo pustiti kar najdalje v zemlji, drugače postaneta puhli in neokusni.

Tudi endivije ne kaže vzimovati, preden ne nastopi mraz in zima. Zgodaj vzimljena endivija segnije navadno že čez nekaj tednov.

Več o vzimovanju endivije in druge povrtnine v prihodnji številki.

Zdravje je največje bogastvo

Uživajte redno za zajtrk
in južino skodelico

OVOMALTINE

z mlekom. To je najboljši
način, po katerem si ohranite
zdravje.

Dobiva se v vseh lekarnah,
drogerijah in boljših špecerijskih trgovinah.

Cena mali škatli Din 16.—

Dedkovo darilo

Napočil je čas trgatve in dedek je odpotoval na kmete. Mira, Marko in mala Dida, dedkovi vnučki, so se zbrali okrog njega, ko se je odpravljajal na pot.

— Dedek, kaj nam prineseš?

Dedek se je nasmehnil v gosto belo brado in ni nič odgovoril.

— Dedek, je žvrgolela Dida, glodje hocem, polno kosalo glodja.

— In jaz, dedek, rumenih jabolč! kriči Mira. Marko pa se je zamislil — tudi on bi si nekaj želel — samo ne ve, kaj, grozdja in jabolč in orehov...

Dolgo se je dedek mudil na kmetih. Otroci so pogrešali njegovega ljubkovanja, njegovih pripovedk, ki jim jih je pripovedoval vsak večer, in sladkih reči, ki so jih vedno našli v njegovih globokih žepih.

Željno in nestrpno so ga pričakovali. Materi, babici in očetu je bilo že kar odveč večno vpraševanje, kdaj se vrne dedek.

Kadar so bili pa otroci sami v svoji sobi, so ugibali, kaj prinese dedek vsakemu.

Neko jutro že vendar zaropče voz na dvorišču. Vsi otroci skočijo v srajčkah k oknu.

— Glej ga, dedka!

Voz je poln košar in košev.

Medtem ko je hlapec razložil z voza vse zavitke, se je vsa družina zbrala v jedilnici in tudi otroci so bili litro oblečeni.

Dedek govori z materjo in očetom o koruzi, o grozdju, in oči se mu svetijo, ko vidi nestrpnost otrok.

— Zdaj naj bo pa dovolj z vami, starimi — piščeta me čakajo! Prinesel sem vam, otroci, grozdja, jabolč, orehov, fig, sira, sirovega masla, suhih češpelj in še nekaj — tistole tam v košari.

Kaj je le to? — Otroci so zavriskali — in vsak je hotel videti prvi, kaj je v košari.

— Hruške, dedek? — vpraša Mira.

— Koruza za kokoši? — pravi Marko.

— Boboni? — jeclja Didica.

— Ne, ne! odkimava z glavo dedek. — Nekaj živega, otroci!

— Živega?!

— Psiček?

— Mucka?

— Pujsek?

— Ne, ne, ne!

— Ne muči nas, dedek! Povej, pokaži!

Dedek odpre košaro, na vrhu so listi od zelja in ohrovtu, pod njimi pa se nekaj premika.

Zajec!!!!

Zdi se mi, da porabiš vse svoje prejemke samo za to, da si kupiš vsaki dan novo svileno perilo! • „Kaj še, jaz ne kupujem novih reči, ampak jih samo operem, da so kakor nove.“ • Kako to misliš? • „Jaz perem vse svoje občutljivo svileno perilo vedno sama, pa je kakor novo, in sicer samo

Lx 9-32

In res — pokazala so se bela, rožnata, dolga ušesa, za njimi pa lep gobček. Živalca drhti, nasek se giblje, oči, rdeče kakor rubini, pa so preplašene, preplašene.

Zajček! Sladki zajček!

Mira ga je vzela v roke, Marko in Didica skačeta okrog nje in okrog dedka, da ga poljubita in se mu zahvalita.

— Ah, to je najlepše darilo.

Dedek, tudi sam dobre volje, ker je napravil vnučkom tako veselje — gladi brado in se veselo smeje, ko vidi, kako žare oči njegovih ljubljencev.

Kdo prvi pozdravi.

Pri nas in sploh v Evropi je navada, da pozdravi moški žensko, samo v Ameriki pozdravi ženska moškega, pa še to samo na videz, zakaj v resnici mu dá z glavo samo znak, da jo sme pozdraviti. Moški pozdravlja tudi, kadar pozdravi njegova spremljevalka, ženska pa odzdravi samo znankam svojega spremljevalca. Če pridejo znanci ženske k mizi, pri kateri sedi moški, tedaj moški vstane in počaka, da ga ženska predstavi ali da znanci odidejo. Če pa pridejo k mizi znanci moškega, moški vstane in stopi k njim. Predstaviti jih ženski ne sme, če ona tega ne želi. V obeh primerih sme povabiti znanke k mizi samo ženska. Vse to velja seveda tudi za moža.

SLATINSKE TABLETE • ZA HUJŠANJE

Zares ste lahko lepi ...

Današnja moda zahteva vitko linijo.

Kaj Vam pomaga, če imate še tako lep obraz, ko pa je Vaše telo preobilno. Povsod se Vam poznajo mesnate in maščobne gube. Izkušate jih skrivati z nalašč zato prikrojeno obleko, pa vse skupaj nič ne pomaga. Najprej opazijo to tisti, pred katerimi bi svojo odebelelost radi skrili.

Nezadovoljni ste, mogoče celo nesrečni.

Radi bi si pomagali, pa ne veste, kako. Poizkusili ste že s stradanjem. Opazili pa ste kmalu, da niste prav nič shujšali, pač pa da Vam je stradanje samo škodovalo.

Danes pa imamo za hujšanje posebne „Slatinske tablete Bahovec“. „Slatinske tablete Bahovec“ so sestavljene iz najboljših mineralnih soli in naravnih rastlinskih ekstraktov. „Slatinske tablete Bahovec“ so uspešno in neškodljivo sredstvo proti debelosti (korpulenci). – Uživajo se zjutraj, opoldne in zvečer po eno ali dve tableti.

Sedaj je še čas, da se iznebite svoje preobilne teže in kar imate preveč na telesu.

Ena doza (100 slatinskih tablet) stane Din 46.—,
velika doza (200 slatinskih tablet) pa 74.—.

Slatinske tablete izdeluje apoteka:

Mr. BAHOVEC, LJUBLJANA
Kongresni trg 12

Kjer vsa druga sredstva odpovedo, dosežejo Slatinske tablete za hujšanje presenetljiv uspeh!

(Konec.)

Ona nedelja je Malki odprla oči. Nobena laž jih ni mogla več zamegliti in preslepiti. Vedela je, da je izdana in prevarana po lastnem možu in po lastni sestri. Sramota in užaljenost se je mešala v njeni duši z ljubosumnostjo in jo bičala kakor vihra. Iskala je rešitve in izhoda, a najti ga ni mogla. Življenje v hiši ji je bilo pekel, a v tem peklu ni gorela sama, goreli so vsi: ona, Hana, Luda in Luka. Odzunaj pa so butali vanjo valovi zasmehovanja in škodoželjnosti kakor valovi razbičanega morja v poplavlajoči se brod.

Tako je prihajala in je naposled prišla ura, ko se je imela dopolniti usoda. V samotni Hanini sobi je zaplakalo drobno, nedolžno dete. Razprostrlo je prvič svoje šibke ročice, odprlo svoje drobcene oči in pogledalo v svet, kamor ni prinašalo sreče in smeha, kamor je prinašalo samo trpljenje in sramoto.

Malka je začula ta plač, zagledala je to drobno in ubogo stvarco. Zanj pa ni bila drobna in uboga. V njenih vročinskih mislih je rasla v silno, solnce zatemnevajoče, svet razdirajoče zlo, ki je iztegalo proti nji svoje roke, da bi jo zadušilo, ji izpilo kri, jo oropalo življenja in sreče. Pred njim jo je obšla groza, da je vztrepetala in iskala rešitve iz prepada, kamor jo je pehalo in ji zapiralo pot do rešilnega brega. In ta groza je rasla, jo osvajala vso, zorevala v misel, črno in strašno kakor peklo. Planila je h Hani, se ji sklonila prav do trpečega obraza in ji zašepetala:

«Umori ga!»

Kakor zadeta zver je zarjula uboga mati. V njenih velikih temnih očeh je zagorel blazen plamen strahu. Njena levica je stisnila k srcu ono drobno, nedolžno bitje, njena desnica pa se je iztegnila proti sestri, ki ji ni bila več sestra, ampak na njeno dete, na njeno vse na svetu prežeca zver.

Malka pa se ni dala odgnati. V njeni glavi ni bilo več prostora za preudarek. Njena blazna bol je trepetala pred tisto belo živo kepico, zato jo je hotela zdrobiti, jo pretvoriti v nič, da

RUDOLF SEVER, Ljubljana, Marjtin trg št. 2.

Nalaganje kos pohištva v Vašem stanovanju bo praktično

couch zofa
iz moje delavnice. Ta in še razne oblike v zalogi. Moderni vzorec blaga na izbero. Strokovna delo po najnižjih cenah.

Din 21—

„RUBENS“
NOVI ROUGE ZA USTNICE
KAKOVOST BREZ TEKMECA

COTY

Glavno zastopstvo: Hlako Mayer in drag, parfum. oddelek, Zagreb, Praška ul. 6

se je reši, osvobodi za vedno. In njene ustne so ponavljale samo eno:

«Umori ga! Umori!»

«Na pomoč!» je vpila Hana in stiskala še tesneje k sebi svojega otroka, se borila še obupneje proti zveri, ki je rasla pred njo v silno, temno pošast in iztegala proti nji svoje ostre okrvavljene kremplje. Ti kremplji so prihajali vedno bliže, se zabadali v njene roke, v njena bela nadraja, v drobno živo kepico na njenem srcu. Strašna roka je zgrabila njeno dete, da je zavekalo, se zvilo od bolečine, utihnilo in padlo mrtvo na tla...

Hana je planila k njemu, ga zgrabila, pritisnila k sebi, mu hotela vdehniti novega življenja v negibno telesce; toda bilo je zaman. Tedaj je položila mrtvo dete na posteljo, zarjula in planila na morilko. Strašna kakor vihra je bila s pestmi v njen spačeni obraz, jo grizla, trgala in lomila.

A v tistem trenutku se je pojavila med dvermi sključena postava strica Luke. Planil je v sobo in se zagozdil med sestri, ju ločil in vrgel narazen. Raztrgana in krvava se je zgrudila Malka na tla in se onesvestila, Hana pa je zarjula, planila skozi vrata in zdijala v noč. Gola in strašna je bežala po vasi in njen krik je sekal v noč, dramil speče Porečane.

«Umorila mi ga je! Otroka mi je umorila!» je rjula in divjala dalje v noč in v mrak. Za njo je drevil pijani Luda, ki ga je bil njen krik prignal iz gostilne, bežalo je polovico razburkane vasi. V njeni do blaznosti izmučeni duši se je podiral svet, se rušil v silen, brezkončen prepad. Ugašala so solnca, se drobili svetovi, kakor v prerokbi o strašnem dnevu sodbe dobrih in zlih.

V njeni sobi pa je ob mrtvem detetu in nezavestni sestri klečal sključeni starec. Njegovi sivi lasje so se lesketali v svitu trepetajoče luči, njegove vele roke so se iztegale proti nebu, njegova usta pa so vpila k Bogu:

«Zakaj si nam odrekel svojo milost, o Gospod? Zakaj si obrnil od nas svoje sveto obličje in dopustil satanu, da je zasadil svoje kremplje v naše duše? Kaj sem Ti storil, da nisi uslišal moje molitve, ki Te je klicala in prosila? Če pa je bila že taka Tvoja sveta volja, in si nas udaril zaradi greha z novim grehom in si nas kaznoval za zlo s še večjim zlom, bodi nam milostljiv vsaj v poslednji svoji sodbi! Bodi nam Oče, ki odpušča svojim otrokom sedaj in na vekomaj storjene grehe...»

Pomagaj si sama!

Često pride gospodinja v položaj, da nujno potrebuje kakega predmeta za praktično uporabo, za okras doma ali pa morda za zabavo otrokom ali odraslim, pa nima prilike, da bi si ga po želji nabavila ali si ga dala izdelati. Primerne obrtnika ni ravno pri rokah, navadno je tudi predrag ali pa ne razume tvojih želja in ti narobe postreže. V takem primeru ne kaže drugega, kakor da prime gospodinja sama za orodje, ki je večidel prav primitivno, in si sama izdela zaželeni predmet. S takim predmetom, čeprav morda ne bo izdelan po vseh predpisih, bo imela vedno več veselja kakor s tujim izdelkom.

Pri vsakem delu je treba dvojega: vedeti se mora, kako se naredi, in znati ga je treba narediti. Vsaka gospodinja pa iz lastne izkušnje ve, da zna vsakdo, ki hoče in ki se z veseljem loti dela, treba je le vedeti, kako se izvrši. To pa hočemo v naši rubriki ravno mi prinašati. S te strani torej ne bo ovire. Morda poreče kdo, da je še tretji faktor pri delu, namreč orodje. Koliko različnega orodja imajo rokodelci za svoje delo! Nehote nam ugasne vsaka želja po lastnem udejstvovanju, ko se spomnimo na razna kladiva, klešče, svedre, nože, pile, žage, dleta, obličje itd., ki smo jih videli pri obrtnikih. Nepotrebno obupavanje, prazen strah! Z dobrim orodjem izvršiti kako delo, ni nikaka umetnost, ko gre brez vsakega truda, za to ni treba imeti posebne energije in veselja, ki ga ima navadno samouk. Vsak samouk pač dobro ve, da moremo enostavna dela v gospodinjstvu izvršiti z najprimitivnejšim orodjem, ki ga ima

Nalezljive kali Vam ne
zajdejo v ustno votlino,
če boste uživali

Dobivajo se
v vseh lekarnah
Cena malemu ovoju
Din 8.—
velikemu „ 15.—

vsaka gospodinja že pri hiši ali si ga izposodi ali pa nabavi za prav malo denarja. Pri ženi, ki hoče sama izvršiti delo, ki ne spada popolnoma v njeno področje, bo orodje vselej izpopolnilo oziroma nadomestilo močno hotenje do izvršitve in veselje nad dobrim začetkom.

Zato ni treba imeti nobenega strahu pred pričetkom. V naših izvajanjih bomo opisali, kako se delo izvrši s preprostim orodjem in iz preprostega materiala, ki ga navadno, ko še ne vemo za njegovo uporabo, vržemo proč.

Lepenkarstvo, knjigoveštvo.

Koliko knjig gre doma v nič, ker niso vezane. Nevezane knjige se hitro raztrgajo, potem se pa valjajo po raznih policah in omarah. Koliko lepše bi bilo, ko bi se te knjige vezale v trde platnice in spravljale v domačo knjižnico, brez katere bi ne smela biti nobena hiša. Z vezano knjigo ima vsakdo mnogo več veselja, jo vzame večkrat v roko kakor raztrgano, in gost, ki pride v hišo, bo vse drugače sodil o domačinih, če bo videl lepo urejeno knjižnico, kakor če bo videl v vsakem kotu nekaj raztrganih knjig.

Naše čitateljice so že večkrat izrazile željo, da bi napisali kaj o knjigoveštvu in lepenkarstvu. V naši rubriki jim bomo torej najprej s tem postregli. Začetek šole je tu. Gospodinja ima mnogo posla in še

MLADE MATERE!

Zdravje in razvoj svojega dojenčka boste najbolje pospeševale,
če ga hranite z znanim Krompecherjevim redilnim sredstvom

ZAMAKO.

Prirejen je na poseben način iz najboljšega gorskega **ovsa** in ima v sebi vse njegove redilne snovi in vitamine. Odlično sredstvo za umetno hrano in za čas, ko odstavljate otroka od prsi.

Izvolite zahtevati knjižico o negl in prehrani dojenčka, ki Vam jo pošlje brezplačno in poštne prosto glavno zastopstvo za kraljevino Jugoslavijsko:

Higijenski farmacevtski laboratorij „PARACELSUS“ k. d. Zagreb 3.

več stroškov z nabavo zvezkov in map, knjig, zemljevidov in drugih šolskih potrebščin. Prav tukaj se da veliko prihraniti z domačim delom.

Preden pa preidemo k posameznim delom, se hočemo pomeniti, kako naredimo klej in lepilo ter papir za ovitke, kajti vse to potrebujemo pri vsakem delu.

Klej.

Dve vrsti kleja dobimo v trgovini: eden je mlečnato kalen, drugi pa rjav in prozoren. Tega si kupimo, ker je boljši. 1 do 2 plošči namočimo v mrzlo vodo tako, da ležita popolnoma v vodi. Čez kakih 24 ur je klej dobro razmočen in je postal prostorninsko 3 do 4 krat večji. Paziti pa moramo, da se ne razleze. Sedaj odlijemo vso preostalo vodo, če je je sploh še kaj, in denemo vso stvar na gorko. Najbolje je, če klej kuhamo v vodni kopeli, t. j. če postavimo posodo s klejem v nekoliko večjo posodo z vodo, in to šele na ogenj. Na ta način, ki pa ni nujno potreben, zabranimo, da se klej ne prismoči in pokvari. Ako ga kuhamo brez vodne kopeli, ne smemo postaviti posode na prehud ogenj, ampak je najbolje, če ga skuhamo le na vroči štedilnikovi plošči. Med kuhanjem moramo klej pogosto premešati. Ko je raztopljen, kar se kmalu zgodi, mu primešamo še nekoliko vode, če je treba.

Delati moramo vedno z dovolj toplim klejem, sicer se zgosti in strdi. Mažemo po navadi s čopičem, ki ga pa po delu ne smemo pustiti v kleju, ampak ga moramo v topli vodi očistiti in posušiti.

Ako se klej shladi, se strdi. Preden ga zopet rabimo, mu pridenemo nekaj kapljic vode in ga zopet skuhamo, kakor je zgoraj opisano. Če se je pa klej v posodi že popolnoma posušil in se strdil, ga moramo 12 do 24 ur, preden ga kuhamo, zopet namakati. Posoda s klejem mora biti prej in potlej pokrita, da se klej ne oprši.

Lepilo iz skroba.

Za lepljenje papirja potrebujemo lepilo. Medtem ko zaviramo vodo, zmešamo v mrzli ali mlačni vodi toliko riževega ali cenejšega, a ravno tako dobrega pšeničnega ali krompirjevega skroba (ki ga tudi lahko sami naredimo), da dobimo precej gosto belo mleko. Ko voda zavre, jo zlijemo v to mleko in hitro mešamo. Vode ne sme biti preveč, ampak samo toliko, da je lepilo tako gosto, da še stoji v njem čopič pokonci. Brez škode pa je lahko tudi nekoliko redkejša. Lepilo je takrat dobro, če je vsled kropa postalo sivkasto in prosojno. Ako še ni takšno, ga postavimo na ogenj, dokler ne posivi. Ako skrob v vodi ni bil dobro raztopljen, se naredi svaljki, ki jih z mešanjem ne spravimo narazen. Za porcijo skrobovega lepila zadostuje 5 do 10 koscev skroba.

Lepilo se čez nekaj dni, posebno poleti, skisa in zvojeni. Da to zabranimo, mu pridenemo med kuhanjem nekoliko galunovega prahu.

Tudi lepilo mažemo s čopičem, ki ga nazadnje izperemo. Ako nimamo čopiča, zadostuje tudi krpica blaga, ki jo zavijemo v kepico. (Dalje prihodnjič.)

Prva fuksija

Bilo je leta 1832. V nekem tedanjem predmestju Londona je živel spreten vrtnar, ki so ga povsod klicali za starega Leeja. Neki dan ga je obiskal prijatelj, ki ga je Lee peljal po vseh svojih rastlinjakih in mu razkazal svoje sadike. Prijatelj je občudoval pestro cvetje in med njim nekaj iskal, česar pa ni našel. Naposled je rekel:

«Gospod Lee! Vse, kar ste mi pokazali, je res krasno, da, čudovito! Toda take cvetke, kakršno sem videl pred

BREZ OPERACIJE STE LAHKO LEPI

Kadar se bogate žene postarajo, si poiščejo dragega kirurga. Ta odpravi z operacijo za nekaj časa starostne gube. Vam takih dragih operacij ni treba. Skrbite za redno čiščenje in obnavljanje krvi.

„**PLANINKA**“ čaj Bahovec je idealno sredstvo za čiščenje krvi. Poleg tega pa je popolnoma neškodljiv, jemlje sokom strup, odpravlja kislino iz Vašega notranjega ustroja in ga pomlaja. Da se ohranite svežo in mladostno, uporabljajte „**PLANINKA**“ čaj, ki je sestavljen iz samih izbranih planinskih zelišč.

Začnite tudi Vi še danes s „**PLANINKA**“ čajem Bahovec.

Z uspehom boste zadovoljni. Dobiva se v lekarnah.

Zahtevajte pa povsod samo

„**PLANINKA**“ čaj Bahovec v plombiranih zavitkih z napisom proizvajalca:

Lekarna

Mr. ph. L. BAHOVEC
LJUBLJANA.

Ana: «Povem ti, da ne morem in ne morem pustiti cigarete, čeprav vem, da nikotin škoduje moji lepoti.»

Iva: «Zakaj pa ne uporabljaš 'Nicotlessa', ki uničuje strup v cigaretah?»

Ana: «Potem pa cigareta izgubi aromo.»

Iva: «Nikakor ne, nasprotno, kajenje je potem šele resnični užitek. Naroči pri 'Nicotless' v Ljubljani, Dalmatinova 10/8, aparat in steklenico 'Nicotlessa'. Oboje ne stane več ko Din 22.—»

kratkim v Wappingu, take pač nimate v vseh svojih zbirkah.»

«Ni mogoče! Kakšna čudovita cvetka je le bila?»

«O, fino, nežno drevce z visečimi vejicami, od katerih so bingljali krasni cveti v šopih kakor majhne kvaste, na sredi so imeli škrlatnordeče ovojke, iz katerih so gledali dolgi, rumeni prašniki. Vse se je zibalo in vabilo.»

Stari Lee se je takoj navdušil za novo cvetko, čeprav je še niti videl ni. Poizvedel je za naslov lastnika in se takoj odpeljal v Wapping ter poiskal tisto hišo.

Dolgo je stal pred čudovito cvetko in strmел vanjo. Bila je to prva fuksija, ki je srečno priromala v Evropo.

«Koliko zahtevate za rožo? Rad bi jo kupil, je vprašal Lee lastnico.

Gospa ga je zavrnila:

«Roža ni na prodaj. Moj mož jo je bil prinesel iz Zapadne Indije. Zato je ne smem prodati. Zdaj pa je spet odpotoval. Ko se vrne, se mi bo lepo zahvalil, če bo opazil, da sem rožo prodala.»

«Toda jaz jo moram imeti!» je rekel stari vrtnar.

«Obžalujem, pa je ne boste!» je odgovorila lastnica.

Lee je molčal. Pristopil je k mizi in stresel nanjo ves denar, kar ga je imel v denarnici. Bilo je zlata, srebra in bakra nekaj čez 8 gvinej ali okoli 2500 dinarjev.

Lastnica fuksije ga je kar gledala. Ženica ni živela v preveč dobrih razmerah in s takšno vsoto bi si lahko že precej opomogla. Rekla je vrtnarju:

«To je pa že lep kupček denarja!»

«Vaš je, a meni prepustite rožo», ji je odvrnil.

In res jo je preslepil blesk zlata. Izročila je rožo Leeju, zlasti še ker ji je sveto obljubil, da ji preskrbi mlado sadiko, da bo prav tako imela svojo fuksijo, kakor jo ima zdaj.

Najel si je kočijo in se odpeljal domov. Že med potjo je roži popukal vse cvete in poganjke.

Ko je dospel domov, je drevce razdelil v več manjših sadik, ki jih je posadil v svoj rastlinjak. Ko so pognale, je bil vrtnar zelo zadovoljen, nakar jih je vnovič razmnožil, in kmalu je imel 500 mladih fuksij. Takoj je eno poslal bivši lastnici, ki se je je zelo razveselila.

Ostalo se je tako razvilo, kakor je pričakoval Lee.

Dve lepo cvetoči fuksiji je postavil v izložbo. Prva dama, ki je šla mimo, se je oglasila:

«Dragi gospod Lee! Kako čudovite rože imate!»

«Gospa, nekaj popolnoma novega! Ta dva eksemplarja sem dobil iz Zapadne Indije, kajne, kako sta lepa?»

«In koliko stane ena roža?»

«Samo eno gvinejo. To pač ni nič za takšno cvetko!»

Dama je seveda takoj kupila prvo fuksijo in jo nesla domov. Vrtnar je imel kmalu svojih 8 gvinej v žepu, pa še polno cvetočih fuksij.

Ko je prišla prva kupovalka domov, jo je takoj vprašala svakinja:

«Kje si vendar dobila to čudovito cvetko?»

«O, ta je kar iz Zapadne Indije!» je odvrnila gospa in povedala, da ima stari Lee še en eksemplar, ki naj ga pa svakinja takoj kupi, da je kdo ne prehitel.

In svakinja je že odhitela po fuksijo.

Vrtnar je potem samo stopil v svoj rastlinjak, prinesel spet dve novi fuksiji in ju postavil v izložbo. S tema se je spet zgodilo kakor s prvima in Lee je dobil lepe denarce.

Po desetih letih so že vsi ljudje znali razmnoževati fuksije in ljubka rožica je kmalu prišla tudi na skromna okenca siromakov.

Uši kot barvilo za ustne

Nešteto različnih pomočkov za popravljanje in ohranjanje lepote imamo. Vse mogoče pomade in dišave se dobe v trgovinah. Lični papirji, lični lončki, lične škatlice, vse to zavaja naše oči, da, celo naše prepričanje. Kar zdi se nam, da mora biti to neznansko dobro, ko je tako lepo zavito.

Redkokatera pa vpraša, odkod izvira ta ali ona krema in iz česa jo izdelujejo. Me se mažemo s kremami za vsake četrt ure, s kremami za ponoči in podnevi in s kremami za lunin svet. Kar vseč nam je, če nam prijateljica ali znanka natveze kaj o kaki novi kremi. Hitro jo kupimo in gojimo ter lepšamo svojo polt.

Tudi razna barvila imamo rade. Za obrvi posebno, za trepalnice posebno in za ustne posebno. Ravno barvilo za ustne pa ima tako čuden izvor.

V Kanarskem otočju je otok, ki se imenuje Los Palmás. Na tem otoku se je razvila v treh letih cela industrija, ki je jako zanimiva. V višini 400 do 500 metrov nad morjem so nasadili ogromne plantaže kaktej, ki jih učenjaki imenujejo *Oponeia tunera*. Ko so bili ti nasadi stari dve leti, so zaredili na njih posebne uši «*Cochenille*». Z velikim trudom in skrbjo je treba domačinom uravnati pravilni razvoj kaktej in dobro ploditev košenilk.

Ali potrebujete sredstva za otrebljanje?

ARTIN

Vsako jutro boste z lahkoto opravili potrebo, ako boste prej ta večer zaužili 2 do 3 kroglice ARTINA. Dobiva se v vseh lekarnah. Vsebinska škatle, ki stane Din 8.—, zadostuje za 4- do 6krat.

Odobrilo ministristvo za socialno politiko in narodno zdravje
8tev. 12.258 z dne 12. julija 1932.

O, kako je vendar lepo

ogoreti v teh dneh na solncu in v zraku od

NIVEA-CREME ali OLJA

Zatorej ven na prosto, na solnce in v vodo! Nivea-creme učinkuje v vročini osvežujoče, Nivea-olje pa Vas varuje ob slabem vremenu od prenačlega ohlajenja.

Nivea-creme in Nivea-olje vsebujeta edina na svetu-koži sorodni eucerin. Zato sta nam že nakako „po naravi sami dana“ in jih ni mogoče nadomestiti s polvorbami, ki bi Vam bile priporočene kot enakovredne.

Toda ne solnite se mokri in nadržite se krepko predno se izpostavite solncu in zraku!

Jugosl. P. BEIERSDORF & CO. d.s.o.j., Maribor, Gregorčičeva ul. 24

Preko poletja spuste na nasade uši samice, ki zležejo na velikih, sočnih in mesnatih listih kaktej svojo zalogo. Mladiči se prisesajo na površino lista, ki jo v celoti pokrijejo. Ko dorasejo, jih delavke ometajo s posebnimi omelci z listov na platno, ki ga razprostro pod rastlino. Nato stresejo uši med lugasti pepel in jih umešajo vanj, da jih pomore. Lugastemu pepelu pridodajo še vulkanskega prahu, da živalce tem gotoveje in hitreje poginejo. Sedaj jih nasujejo na posebne deske in na solncu posuše. Ogromno truda zahtevajo še različna druga opravila, preden se uši zmečkajo v ustrezajočih strojih.

Košeniške so sicer črne barve. Vendar pa imajo to lastnost, da izločijo intenzivno škrlatnordečo barvo, če se zmečkajo. No, in ker koži ne škodujejo kakor druga kemična barvila, so moderni kozmetiki kaj hitro našli pravo uporabo zanje. Pričeli so izdelovati iz njih barvilo za ustne.

Marsikateri poljub bo odslej zagrenjen. Ali pa ne! Zaljubljen človek bi pojedel za zajtrk pest košeničk, le da si pridobi naklonjenost svoje izvoljenke. Ali pa narobe...

Zamudila je priliko.

- Zakaj si pa tako jokala, Anka?
- I zato... mama... veš... tetka Regina je izpodrnila in padla po stopnicah...
- Pa saj se ni tetki nič zgodilo... Čemu se potem jokaš?
- I zato... zato... zato, ker je Milček videl, kako je padla, jaz pa ne.

Poslušen otrok.

Mati poučuje sinka in mu reče:

— Zorko, veš, ti moraš biti vljuden. Kadar imamo goste na kosilu, moraš vselej počakati, da te vprašam, ali hočeš kaj, šele nato moraš reči «Prosim» ali pa «Hvala, ne morem.»

Nekaj dni pozneje sedi Zorko za mizo s starši. Imajo goste. Služkinja prinese čokoladno torto.

— Mama, pravi Zorko glasno, prosim, vprašaj me, ali hočem torte.

On ni kriv.

- Kaj še nisi zlezel iz postelje?
- Ne še. Jaz vstajam ob zori, kadar solnce vzhaja. Jaz nisem kriv, če solnce že dva dni ni.

**SOLIDNA POSTREŽBA
A N I Z K E C E N E
LEPA LINIJA KROJEV
O S E B N O
NASVETOVANJE**

**VELIKA IZBERA
EDINSTVENI KROJI
RAFINIRAN OKUS
ATELJE BREZHIBEN**

**SALON
VERA**

MIKLOŠIČEVA 34
TELEFON ŠTEV. 24-63

Ne čakajte, da Vas hladno vreme preseneti

Že sedaj si oglejte mojo veliko zalogo za jesen. Za dame: blago za plašče in kostume najfinejšega okusa in kvalitete. Za gospode: blago za zimske suknje, kamgarn in športni ševijot za obleke angleškega in češkega izvora.

Splošna govorica o nizkih cenah in finih kvalitetah je resnica.

A. ŽLENDER, Ljubljana, Mestni trg šte. 22

Sève Asiatique. S tem preparatom dosežemo posebno bujne, goste in dolge obrvi in trepalnice, s čimer dobe oči pikanten, dražesten in privlačljiv pogled. Din 45.—

„CENTIFOLIA“, parfumerija, Zagreb, Jurišićeva 8. Zahtevajte brezplačne ilustrirane cenike!

SKRIVNOST MOJE MLADOSTNE LEPOTE.

Noir d'Orient ima isto lastnost kakor **Sève Asiatique**, samo da hkrati tudi temno pobarva. Din 55.—

Kopel za oči daje očem lep, omamljiv blesk. Oči postanejo bistre, svetle in ognjevit, a rdečica, utrujenost in medli pogled takoj izginejo. Din 58.—

Zello-Punkt, majhen, duhoviti ortopedičen aparat, ki tudi najgrši nos garantirano v kratkem času modelira s tem, da ga popravi v lepo in zaželeno obliko. Din 95.—

Neprijetne dlake na obrazu, rokah in nogah ter ženske brčice in dlake na bradi odpravi za vselej **Rapide No. I.**, pomoček, ki ga že 50 let preizkušajo in ki takoj odpravi in zamori olačice v sami korenini. Din 40.— Za velike površine dlačic na rokah, nogah in na prsih služi **Rapide No. II.** Din 50.—

Plešavost in izpadanje las je največje zlo za mlado in staro. V 24 urah se da za vselej preprečiti izpadanje las in odpraviti prhljaj, srbečica, srabljivost in nesnaga s preparatom

Vaša lica bodo samo tedaj nežna in polna mladostnega čara in svežosti, kadar boste uporabljali naše znamenite biološke pomočke za dovršeno nego polti.

Esparcette. Lasje se pozdravijo in zrastejo zopet v bujnih kodrih. Za uspeh jamčimo. Din 60.—

Sivi lasje so gotovo največji neprijatelj mladosti, vsekakor pa kvarijo lepoto vsake dame. **Excelsior-Henne** barva lase v vseh odtenkih in čisto preprosto za vsakega posameznika. Ne umaže rok ne glave ne perila in ne škoduje lasem. Vsakomur jamčimo za popoln uspeh. Din 35.—

Prelepi valoviti lasje! **Eta Kappe** Vam naredi že v 15 minutah najlepše valovite lase. Nadomešča vsako ondulacijo, a kar je poglavito: kodri so, če uporabljate **Eta Kappe**, vsak dan izrazitejši in trajnejši. Din 38.—

Močnejši od papana.

Oče vzdigne na roke svojega sinčka in reče:

— Vidiš, kako sem jaz močan.

— O, to ni nič; da ti vidiš, kako moj francoski učitelj vzdigne mamo, a ona je težja od mene.

Nemogoča reč.

Natakar: «Ali ste, gospod profesor, že kaj naročili, prosim?»

Profesor Jerala (srdito): «Kako da nisem — že pred pol ure!»

Natakar (ponižno in spoštljivo): «A kaj ste naročili, prosim?»

Profesor Jerala (zamišljeno): «Tha... kako naj pa to zdaj še vem!»

Noblesse
JUVAN

RAVNİKAR

LJUBLJANA • PALAČA • VIKTORIJA

Pridite k nam, kajti pri nas je

še lepša izbira,

še boljša kakovost,

še hitrejša postrežba in

še cenejše!

*Mojo polt varuje
Odelys Lohse*

*Liljeos mleko, ki se dobi za
vsake barve polti in sicer belo,
rožnato, krem, naravno in
orientalno. Njegova suha
Liljeos mila se neko in običajno
ljubo polt in za pravo neko
koko absolutno potrebno.
A. S. Im. 16.*

Zahtevajte oboje v drogerijah in parfumerijah

Naročnina za list s krojno prilogo in knjige: za vse leto Din 105.—, za pol leta Din 54.—, za četrt leta Din 27.—. Za Ameriko in inozemstvo dolarjev 3.—. Posamezna številka Din 5.—, krojna priloga Din 2.—, knjige Din 30.—. Izhaja vsakega 1. v mesecu. Odgovorna za izdajateljstvo, uredništvo in upravnništvo Rija Podkrajškova.

Uredništvo in uprava v Ljubljani, Dalmatinova ulica 10/I.

Tiska Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani (predstavnik Miroslav Ambrožič).

ZA JESEN

ZA ZIMO

NOVA ZALOGA VELIKA IZBIRA ČUDOVITO
LEPI VZORCI VSE, KAR POTREBUJETE ZA TOALETE, KOSTUME, OBLEKE,
PLAŠČE DOBITE PRI

*A. & Škaberne
Ljubljana*

Izginil
je zobni
kamen!

*To je
napravil
samo*

SARGOV

KALODONT